

Những giai đoạn đến mua bán chứng khoán chuyên nghiệp trên Internet.

Nhận diện 8 kỹ xảo giao dịch trên TTCK.. 13

Định giá cổ phiếu phổ thông. 15

Phân tích kỹ thuật. 17

Mười nguyên tắc vàng trong đầu tư. 26

Những "trường phái" trong lĩnh vực chứng khoán. 31

Bảng đấu giá và những mệnh lệnh mua bán chứng khoán. 34

Thành công từ quản lý tiền. 39

Relative Strength Index. 42

MACD.. 43

Kagi 43

Những giai đoạn đến mua bán chứng khoán chuyên nghiệp trên Internet.

Dù chỉ cần có người chỉ dạy một weekend thôi là bạn có thể mua bán chứng khoán. Nhưng muốn sống bằng nghề này thì phải cần nhiều yếu tố khác.

Bạn có một số vốn nhất định, để tiền nhà băng thì lời chẳng bao nhiêu, cho người thân mượn thì khi trả lại cũng chẳng sanh đẻ thêm đồng nào, cho vay lấy lãi thì sợ bị giật nợ. Dù đang đi học hay đi làm thì bạn cũng có thời gian rảnh rỗi, đi chơi nói chuyện phù phiếm với bạn bè, rớt cuộc cũng chỉ là chuyện phiếm thôi. Bạn muốn đầu tư vào một cái gì có lợi hơn cho bạn. Vậy là bạn có đủ hai yếu tố để chơi chứng khoán: Tiền bạc và thời gian.

Có nhiều người đem tiền nhào vào thị trường chứng khoán để rồi phá sản sau vài tháng. Đừng làm như thế. Chơi chứng khoán là một nghệ thuật nó đòi hỏi ba giai đoạn: chuẩn bị, thai nghén và thực thụ.

Giai đoạn chuẩn bị:

Giai đoạn chuẩn bị là giai đoạn dễ dàng nhất, vì nó đòi hỏi những điều kiện kỹ thuật mà thôi:

Internet

Muốn mua bán chứng khoán bằng Internet thì trước hết phải có... Internet. Không phải loại Modem chạy cọc cạch (khi bạn bấm chuột một cái thì bạn có đủ thời giờ ăn sáng lẫn ăn trưa) mà phải là tốc độ cao, ít nhất cũng phải thuộc hàng ADSL, không có rớt mạng nữa chừng, để khi bạn đang tung tiền bạc lên thị trường cái máy không chịu nghe lệnh của bạn thì khác nào hành động "đem con bỏ chợ", sớm muộn gì thì đồng tiền cũng "khăn gói" theo người khác.

Ngân khoản

Bạn mở một ngân khoản trong ngân hàng chấp nhận mua bán chứng khoán trên mạng (broker on line), sự thành bại của một người muốn mua bán chứng khoán lệ thuộc vào khả năng của nhà môi giới này rất nhiều, có thể nói tỷ lệ đến 1/3. Hiện nay có nhiều ngân hàng mở chi nhánh trên mạng cho những người muốn giao dịch chứng khoán. Bạn nên đi so sánh vài ba nhà môi giới. Những nhà băng chuyên môn làm việc trên mạng không có những chỉ tiêu giống nhà băng truyền thống cho nên họ có thể đẩy cước phí mua bán chứng khoán xuống đến hai hoặc ba lần. Điều quan trọng không kém là biểu đồ giá cả của thị trường chứng khoán phải hiện rất mau hay lập tức chứ không phải là 30 phút sau. Sự việc này đưa đến trình trạng là bạn quyết định chậm hơn thị trường, và do đó bạn sẽ bị mất tiền khi bán không kịp vì không phát hiện được cổ phần đang xuống.

Mệnh lệnh của bạn ban ra phải lập tức đến thị trường, nhà môi giới nào cho phép bạn sử dụng nhiều loại mệnh lệnh thì càng tốt cho bạn chừng đó. Tối thiểu thì bạn phải có lệnh Stop loss order*.

Giai đoạn thai nghén

Điều kiện cá nhân:

Hơn bất cứ nơi nào, đối với thị trường chứng khoán, sự hiểu biết là tiền bạc. Mục đích lúc này là làm sao biết cách vận hành của thị trường chứng khoán mà chẳng phải trả tiền vì mua chứng khoán không đúng lúc hay không đúng cổ phần.

Bạn phải quan sát thị trường chung quanh bạn, trong quốc gia bạn đang cư ngụ, đừng đi tìm một thiên đường chứng khoán nào khác khi bạn chưa có đủ trình độ. Sau một thời gian quan sát, bạn sẽ thấy có những cổ phần lên đều đều, và những cổ phần xuống ... đều đều. Có những cổ phiếu lên cứ trồi lên tụt xuống trong một khoảng giá nhất định, cũng có những cổ phần cứ lên xuống theo chu kỳ hàng năm, chẳng hạn từ tháng 1 đến tháng 6 thì lên, từ tháng 9 đến tháng 11 thì xuống. Những người kỹ lưỡng thì họ lưu chép tin tức giá cả 20 -30 cổ phần mà họ cho là dễ tiên đoán nhất. Bình thường thì chương trình Excel cũng được, hay cao siêu hơn thì chương trình Trade station. Chỉ biết vậy thôi là bạn có thể nhập cuộc rồi.

Để không mất tiền, bạn nên bắt đầu chơi chứng khoán bằng tài khoản ảo. Tài khoản ảo được lập ra để ...dù khi bạn, cho phép bạn có tiền không có thật để bạn mua chứng khoán, tài khoản ảo của bạn sẽ lồi hay lỗ theo thị trường. Thành công với tài khoản ảo không hẳn hoi là bạn có khả năng mua bán chứng khoán vì bạn chưa có nếm mùi stress khi bạn giao dịch với số tiền thật nhưng thất bại thì kiến thức của bạn còn eo hẹp, nên trau dồi thêm.

Nếu nhà băng, hội đoàn hay tờ báo kinh tế nào mở cuộc thi mua bán chứng khoán thì bạn nên ghi danh chơi ngay, nó cho bạn tiếp cận thêm một bước với thị trường chứng khoán thật.

Song song đó, bạn phải tự trau dồi kiến thức chứng khoán của bạn, sự trao dồi kiến thức trong chứng khoán là một quá trình liên tục, không ngừng nghỉ. Thị trường chứng khoán là một môi trường luôn luôn thay đổi, càng ngày càng đa dạng. Nếu bạn không nên để cho mình mất tiền để mua bán chứng khoán thì bạn lại nên bỏ tiền vào sách vở, buổi thuyết trình, khóa học... liên quan đến chứng khoán. Siêu việt hơn hết là tìm được một người đỡ đầu, vừa đỡ tốn công vừa đỡ tốn tiền.

Thời kỳ thai nghén chấm dứt khi bạn thành thạo sự vận hành của thị trường mà bạn đã theo dõi, thiết lập được một hệ thống mua bán chứng khoán toàn diện, từ A đến Z, bạn tự biết nên mua cái gì và lúc nào. (What and When?) và bán nó khi giá lỗ rút đến mức nào? (How much?)

Thời kỳ thực thụ:

Theo những người chuyên môn, thành công với chứng khoán chỉ nhờ 20 % những gì chúng ta học hỏi, 80 % kia là phải nhờ vào chính bản thân chúng ta.

Bạn có thể thuộc lòng 50 cuốn sách, dự 60 buổi thuyết trình, thắng 70 lần trong tài khoản ảo để rồi quên... tất cả khi đứng trước một tình huống mà bạn bắt buộc phải quyết định.

Bạn nên bắt đầu mua bán từ từ với sự thận trọng tối đa. Vì nhu cầu an toàn, không nên “bỏ hết trứng vào một rổ”, bạn nên chia đều tài sản, mua ít nhất là 3 cổ phần khác nhau, tối đa thì 8-9 vì bạn khó theo dõi nhiều hơn nữa. Vả lại mua nhiều hơn thì bạn chỉ theo sự lên xuống của thị trường mà không có thể

hơn các nhà đầu tư trong các quỹ chứng khoán chuyên môn được. Bạn phải ban lệnh stop loss ngay sau khi bạn ra lệnh mua cổ phiếu, tuân thủ kỷ luật cá nhân trong hệ thống mà bạn đã vạch ra. (Have a plan and trade your plan).

Vì nhu cầu an toàn, không nên mua dồn tiền vào bất cứ một cổ phần hơn 1/3 số tiền bạn đang có. Quan trọng nhất là sự đều đặn chứ không phải là lời thật nhiều tiền. Sau một thời gian bạn bị thua thì bạn phải dừng lại để tìm những khuyết điểm đã làm bạn thất bại. Nhưng sau một thời gian thắng liên tục thì bạn cũng ngừng lại, nghỉ ngơi vài ba ngày để kìm lại sự bình thản trong tâm hồn, không quá chú quan để phạm vào những lỗi lầm đang tiềm ẩn.

Bạn thấy bạn có lời một cách đều đặn thì bạn nên chuyển đổi thời gian, việc làm và xoay qua làm việc bán thời gian hay một công việc nhàn rỗi hơn để có thêm thời gian chú tâm vào chứng khoán.

Bạn có thể trở thành chuyên môn, mua bán chứng làm nghề nghiệp chính khi tiền lời chứng khoán vượt qua tiền lương tháng của bạn một cách đều đặn. Và số tiền mặt mà bạn hiện có để chơi chứng khoán bằng 10 năm chi tiêu của bạn. Ví dụ như bạn chi tiêu 1.000 Euros mỗi tháng, thì bạn cần ít nhất là $1.000 \text{ Euros} \times 12 \text{ (tháng)} \times 10 \text{ (năm)} = 120.000 \text{ euros}$.

Chơi chứng khoán là một nghệ thuật, đòi hỏi nhiều ở năng khiếu bản thân và khả năng chịu stress rất cao. Chúng ta chỉ nên nhập cuộc qua một thời gian quan sát và học hỏi. Nếu bạn tự thấy không có khả năng thì đừng nên gia nhập vì nó sẽ làm bạn mất nhiều hơn là được. Nếu bạn thấy có khả năng thì chúc mừng bạn, bạn đã vào một thế giới mà những đầu óc thông minh nhất thế giới đang tranh tài với nhau. Bạn có thể giao thiệp đầu óc trên trái đất này với điều kiện là nơi đó có Internet. Bạn cũng có thể kiếm được nhiều tiền, ngang hàng với một người có bằng cấp cao đang nắm chức vụ quan trọng. Tự do không gian lẫn tài chánh là thành quả của bạn. Giấc mơ chỉ có giá trị khi chúng ta mở mắt mà mơ! !

Những "trường phái" trong lãnh vực chứng khoán

Đoàn Thanh Tùng

Bất kỳ ai lẫn lộn trong thị trường chứng khoán cũng hiểu rằng có rất nhiều

cách để mua bán chứng khoán.

Từ yếu tố chủ quan như: bản tính cá nhân, khả năng tài chánh, sự hiểu biết về kinh tế đến các tác động khách quan như: xu hướng của thị trường, nhà môi giới chứng khoánmà mỗi người mua một vẻ, bán một kiểu, không ai giống ai.

Tuy nhiên trong xã hội văn minh, bất cứ thứ gì cũng phải được phân loại, cân đo đong đếm để đặt tên thì chứng khoán cũng không ngoại lệ, người ta cũng phân ra hai trường phái: Đầu tư và đầu cơ.

Trường phái đầu tư (Investor)

Người đầu tư cơ bản là người mua chứng khoán với mục đích kiếm lợi nhuận sau một thời gian dài từ 1 -2 đến 10-15 năm.

Những người này xem xét rất kỹ bản báo cáo tài chánh của công ty mà họ muốn bỏ tiền vào.

Theo Philip Fisher, một trong những "thuyết giáo gia" của lãnh vực đầu tư thì có đến ...15 câu hỏi cần thiết khi người đầu tư muốn quyết định mua cổ phần hay không.

Nào là sản phẩm, dịch vụ, ban quản lý, sự nghiên cứu để phát triển, lợi nhuận, chiến lược phát triển, nhân sự, kế toán...

Sau khi xem xét từ mọi khía cạnh, người đầu tư nhận thấy phần ưu điểm có vượt trội hơn phần yếu điểm của công ty hay không rồi mới quyết định.

Một trong những nhà đầu tư kiểu này được biết nhiều nhất là tỷ phú Warren Buffet, người giàu thứ nhì thế giới, sau Bill Gate.

Đầu tư kiểu này trùng khớp với mục đích của thị trường chứng khoán lẫn những công ty muốn được niêm yết để có vốn được gọi là kiểu phân tích căn bản (fundamental analysis).

Trường phái đầu cơ (speculator)

Trong những cách làm giàu nhanh chóng nhờ Internet hiện nay, có những người giàu nhờ chứng khoán bằng cách mua và bán trong một thời gian rất ngắn từ vài ngày đến vài giây!

Những "triệu phú tại gia" loại này đang nở rộ, lan tràn đến hầu hết các thành phần của xã hội, từ thợ thuyền đến trí thức, từ về hưu đến thất nghiệp, học sinh đến công nhân...

Họ phe phẩy ở nhà hoặc ở bất cứ nơi nào trên trái đất với điều kiện là nơi đó có internet.

Không nhân viên, không văn phòng, không lệ thuộc vào bất cứ ai, vừa được tự do thời gian lẫn không gian.

Họ là những "tướng lĩnh" tân thời, sử dụng tiền bạc như sử dụng cừu binh thu phục những tân binh khác theo về "dưới trướng".

Quyền lực của họ là trí óc, tùy theo sự điều binh khiển tướng của "thủ lĩnh" mà quân đội càng ngày càng phát triển hùng hậu hoặc suy yếu.

Internet đã, đang và sẽ làm những cuộc cách mạng lớn.

Riêng về chứng khoán, Internet có hai công lao đáng kể là:

1) Bình dân hoá tin tức:

Nhờ Internet, mọi người thu thập tin tức nhanh đến mức mà ai ai cũng bắt kịp tin tức của thị trường chứng khoán lẫn thời thời sự, kinh tế... cùng lúc với những nhà đầu tư chuyên môn, từ đó cho phép một người bình thường rút ra những kết luận, phán đoán để cạnh tranh gần là như ngang hàng với những công ty mua bán nổi tiếng nhất thế giới.

2) Hạ giá cước phí giao dịch chứng khoán:

Những nhà băng trên mạng càng ngày càng nhiều, ưu việt tối đa tự động hoá, giảm tối thiểu nhân viên lẫn trụ sở, chi phí giấy tờ... mà một nhà băng truyền thống nào cũng phải có.

Vì vậy cho nên những nhà băng, hay môi giới (broker) này cho phép hạ giá dịch vụ mua bán chứng khoán đến mức không thể tưởng tượng được so với

cách đây năm bảy năm.

Người đầu cơ có thể mua bán chứng khoán mau hơn và do đó cũng có thể xoay vần tiền bạc của mình, ăn thua mau chóng và lớn lao hơn người đầu tư căn bản.

Trái với nhà đầu tư căn bản, tỷ phú George Soros, đại cổ thụ trong giới đầu cơ, người được nổi tiếng vì đã làm nên kinh tế nước Anh chao đảo nhận định rằng kinh tế không phải là một khoa học chính xác, ông chuyên khai thác những cái bất thường trong kinh tế và lỗ hổng thị trường chứng khoán để làm giàu.

Có nhiều loại đầu cơ, tùy theo thời gian mua bán mà người ta xếp loại, "em út" nhất là người đầu cơ mua bán chứng khoán trong chu kỳ từ 1 đến 6 tháng.

Hạng trung bình là những người đầu cơ ngắn hạn từ 3 đến 15 ngày (swing trader).

Và trọng vọng nhất trong lãnh vực đầu cơ, trùm của những ông trùm, đáng nể hơn hết là những day traders: những người đầu cơ mua và bán chứng khoán nội trong ngày.

Những người này có hy vọng thành công hơn từ 100% trở lên mỗi năm. (vì tiếng Việt của tôi có hạn, không dám qua mặt những nhà chuyên môn nên không dám đặt tên cho nghề này, vì vậy phải để nguyên văn tiếng Anh, mong quý vị thông cảm).

Cao thủ của giới đầu cơ: day trader

Ở Âu Châu, giới buôn bán chứng khoán Âu Châu truyền tụng anh chàng Sylvain Duport, một day trader tình cờ, xuất thân với bằng quản trị tài chánh, thất nghiệp, không biết làm gì cho nên chơi thử chứng khoán với số tiền ít ỏi là 750 Euros, một năm rưỡi sau thắng đến 360.000 Euros ! !

Là thủ khoa trong giải thi "Les Trophées Capital de la Bourse " năm 2003 với thành tích là 3.035 % trong thời gian sáu tháng với số tiền ảo của mình.

Năm sau Sylvain cũng đứng đầu với hơn... 8.000%.

Giống như nhiều tay day trader khác anh Sylvain lên Internet từ 8h30 đến 17h30 để tung tiền ra ra thị trường mua mua bán bán và mỗi cuối ngày thu tiền về và hầu như ngày nào cũng như ngày đó số tiền thắng được trong ngày giữa 5.000 Euros đến 7.000 Euros một cách đều đặn.

Trái với những nhà đầu tư căn bản, người đầu cơ không có thời giờ để đọc những báo cáo tài chính của những công ty. Họ chỉ xem bản biểu đồ giá cả của công ty, chút tin tức, tin đồn, so sánh rồi quyết định nhập cuộc sau vài phút quyết định.

Vì trường phái này dựa nhiều trên tâm lý con người, với cách xem xét biểu đồ, phán đoán với giác quan thứ sáu với những chương trình vi tính để tiên đoán cổ phần lên hoặc xuống.

Họ không lý luận bằng nền tảng như giới đầu tư căn bản, người ta gọi là phân tích kỹ thuật (technical analysis).

Nghề buôn chứng khoán không phải là một nghề mới, nhưng nhờ Internet, nó lan rộng đến giới bình dân. Tuy nhiên không phải chỉ có tiền bạc là lập tức mua bán chứng khoán được.

Người nhập cuộc phải nhận định rằng mình hợp với trường phái nào thì mới mong thành công lâu dài. Và dù là tín đồ của phái nào đi nữa thì cũng có chút kiến thức của phái kia vì phân tích căn bản được dùng để mua cái gì (what) và phân tích kỹ thuật để mua khi nào (when). Hai thứ đều bổ xung cho nhau.

Quản lý tài chính để sống còn trên thị trường chứng khoán (Money management).

Dù có kinh nghiệm và thông minh đến đâu thì các chuyên gia về chứng khoán vẫn phải chấp nhận rằng thị trường có phần rủi ro không thể kiểm soát được. Ngay cả những người thành danh trên thị trường chứng khoán cũng lắm lúc ngã ngựa dưới chân đài vinh quang một cách thê thảm.

Chín mươi phần trăm người lụn bại do chứng khoán là vì họ không chịu bán chứng khoán khi còn kịp, cứ nuôi giấc mơ rằng nó sẽ lên trở lại Muốn ít rủi ro, người chơi chứng khoán phải biết cắt ngang những cuộc mua bán lỗ lã và phải giữ cổ phần đang tăng giá để có thêm phần lời của mình, biết chấp nhận

hy sinh một số tiền nhỏ để cứu vãn số tiền còn lại.

Và ai không biết điều này để quản lý tiền bạc của mình thì sớm hay muộn gì cũng bị trắng tay. Sau một thời gian lăn lộn trên thị trường, bạn có 3 cách để cải tiến thành tích của mình là:

Làm giảm số tiền bị thua.

Tăng thêm số tiền lời .

Tăng thêm phí vụ mua bán có lời.

Làm giảm số tiền bị thua là cách là dễ dàng nhất. Mời bạn xem biểu đồ.

Cuộc mua bán	Tỷ lệ thành công	Lỗ(trung bình)	Lời(trung bình)	Tổng cộng
50 70 %	1000 \$	500 \$	2500 \$	
50 50 %	400 \$	500 \$	2500 \$	
50 30 %	143 \$	500 \$	2500 \$	

Theo biểu đồ , ba người này cùng mua bán, lời , thành tích tiền lãi giống nhau. Khác nhau chỉ ở mức lỗ và phần trăm thắng.

Nếu người nào có lãi đến 70% trong các cuộc mua bán mà lỗ nặng trong 30 % còn lại thì cũng tương đương với bạn thua đến 70 % tổng số mua bán nhưng bạn lại biết hạn chế sự lỗ lã của mình ! !

Và dù bị thua đến 50 % mà biết hạn chế tiền lỗ của mình thì vẫn có lời nếu mức lỗ ít hơn mức lời : $(25 \times 500 \$) - (25 \times 400 \$) = 12500 \$ - 10000 \$ = 2500 \$$.

Trong những mệnh lệnh mua bán chứng khoán, có một mệnh lệnh rất cần thiết, có thể gọi là sống còn của một sự nghiệp mua bán chứng khoán là stop loss order. Nếu nhà môi giới nào không có mệnh lệnh này thì bạn nên đổi nhà môi giới mà không thương tiếc. Túi tiền sẽ cảm ơn bạn.

Stop loss order : Mệnh lệnh này cho bạn bán tự động nếu cổ phần rớt hơn mức mà bạn chấp nhận. Ví dụ như bạn mua cổ phiếu giá 10 đồng. Bạn ra lệnh stop loss đến mức 8 đồng. Nếu chẳng may cổ phiếu xuống giá thì hệ thống tự động của nhà môi giới sẽ bán cho bạn ở mức 8 đồng. Nếu cổ phiếu

lên hoặc giao động trên mức 8 đồng thì lệnh stopp loss không có hiệu lực, bạn vẫn sở hữu cổ phần của mình. Lợi ích là khi cổ phần rớt hơn 8 đồng thì bạn vẫn bảo toàn được tiền bạc của bạn.

Tăng thêm số tiền lời thì cũng dùng lệnh stop loss, chẳng hạn như mức cổ phiếu của bạn mua tăng vọt từ 10 đến 13 đồng trong khi bạn định bán với giá 12,50 đồng, bạn thấy bán cũng được nhưng mà theo bạn nghĩ thì chắc nó sẽ còn lên nữa, bạn thay đổi lệnh stop loss, nhích giá bán lên đến 12.50 đồng. Nếu giá cổ phiếu lên nữa thì bạn lời thêm mà nếu rớt thì bạn cũng còn lời chán vì cổ phần được bán đi ở mức 12.50 đồng. Phương pháp đặt stop loss theo giá cả lên xuống của cổ phần này còn gọi là trailing stop.

Trong thực tế, thì nhiều người cho rằng đặt stop loss ở mức – 5% và bán đi với 15 % so với giá cổ phần mà bạn mua là tốt nhất. Ví dụ giá bạn mua ở giá 10 thì nên đặt stop loss ở mức 9,50 và bán đi ở giá 11,50. Nó cho phép bạn có sự quân bình tài chánh dù bạn chỉ thắng 1 trong... 3 lần mua bán ! ! ! !

Ngoại trừ người quá thông minh hoặc quá đàn độn, thông thường thì ít ai đoán trúng quá 7/10 hay trệt 3/10 lần mua bán. Muốn hơn vậy thì bạn phải có kinh nghiệm, cảm nhận và giác quan thứ sáu nhờ lặn lội lâu năm trên thị trường.

Có lần tôi dự buổi thuyết trình, một tay “day trader” trên bục giảng tuyên bố thắng được 63% trong các giao dịch làm cử tọa vỗ tay ầm ầm, xin trader này biểu diễn tài nghệ. Những người chưa biết chứng khoán, không vỗ tay vì không hiểu rằng tại sau chỉ thắng 63 %, thua 37 % vậy lời chỉ có 26 % mà được nhiều người khen ngợi.

Nhưng theo cách lỗ một lời ba, thì tay trader này lời đến 152 % !!!

$(63\% \times 3) - (37\% \times 1) = 152\%$.

Chứng khoán chỉ nguy hiểm với hai loại người. Loại thứ nhất là không hiểu chi về chứng khoán mà vẫn nhập cuộc với hy vọng cầu may như hình thức số số, cá độ. Loại là không kiểm soát được bản thân mình. “Tục ngữ chứng khoán” có câu: Thà mất ngón tay hơn là cánh tay. Một người có trí tuệ bình thường mà biết tự kiềm chế mình vẫn có thể chơi chứng khoán để có thêm nguồn tài chánh khác ngoài lương bổng chính thức của mình, vươn đến sự thoải mái về tiền bạc.

Phương pháp theo dõi thị trường chứng khoán

Sự khó khăn của người không dám và không thể gia nhập vào thị trường chứng khoán là vì họ không biết mua cổ phần nào cho có lợi.

Một là họ chấp nhận đứng ngoài cuộc chơi rồi phân tích những chuyện đã qua rồi, hai là họ mua lung tung, mỗi thứ một ít tiền rồi nghênh ngang tự đắc rằng ta đây cũng mua bán chứng khoán giống như ...ai. Nếu thị trường lên thì họ lời, thị trường xuống thì họ lỗ. Người mua bán chứng khoán thực thụ thì trái lại, bất cứ thị trường lên hay xuống gì họ cũng kiếm cách để có lời.

Phương pháp sau đây là một trong những cách thức dễ dàng và hợp lý để bạn có ưu thế để lăn lộn trong thị trường chứng khoán.

Quan sát thị trường mà chúng ta đang sống

Vệ tinh, Internet,... sự phát triển của khoa học công nghệ... đã thúc đẩy kỹ nghệ truyền thông đến mức rất cao, xu hướng toàn cầu hoá thông tin làm cho con người luôn bị “bội thực” thông tin, lúc nào cũng cho ta cảm giác thiếu thời gian để tiếp nhận thông tin mới; trong khi cơ thể con người cần phải ăn, ngủ, nghỉ ngơi.

Chúng ta choáng ngợp trong hằng hà sa số tin tức, muốn xem hết tin tức thì không còn thời giờ mà suy đoán để mua bán chứng khoán. Để đừng rơi vào trong trạng thái bị tê liệt vì nguồn thông tin quá nhiều. Chúng ta nên chuyển tâm vào một, và duy nhất thị trường chứng khoán ở nơi chúng ta đang sống mà thôi. Ưu điểm của sự hạn chế này là tự bạn gạt bỏ được những tin tức không cần thiết, chú tâm hơn với những cái mà bạn chỉ cần biết để thành công trên thị trường chứng khoán. Đừng đi tìm một thiên đường chứng khoán nào khác thị trường mà bạn đang cư ngụ nếu bạn chưa là người chuyên môn. Rào cản của ngôn ngữ, tiền môi giới, những gì không đăng tải trên báo chí... hạn chế khả năng thành công quá nhiều nếu bạn muốn gia nhập vào một thị trường khác.

Thế giới quanh ta luôn luôn biến động, nếu tinh ý, chúng ta đều có thể bắt được những tín hiệu để cho chúng ta có những cơ hội tuyệt vời để thành công trên thị trường chứng khoán. Chung quanh chúng ta, không biết bao nhiêu

công ty đang làm ăn phát đạt, chỉ cần chúng ta làm một dây liên tưởng nối liền những điều tai nghe mắt thấy với thị trường chứng khoán là chúng ta thấy ngay những cơ hội đang tiềm tàng.

Chẳng hạn như bạn đi ăn tối ở một nhà hàng đầy nghẹt khách thì bạn nên về nhà, kiểm tra trên internet coi tập đoàn nhà hàng này có niêm yết trên chứng khoán hay không, giá cổ phần là bao nhiêu...hay chỉ cần đi mua chai thuốc trị chứng hói đầu ở tiệm thuốc tây mà người dược sĩ khen ngợi không hết lời thì bạn có ngay tên công ty dược phẩm đáng chú ý.

Nếu một ngày nào đó mà bạn thấy nhà hàng vắng khách hay thuốc mọc tóc của bạn không có hiệu thì nên bán những cổ phần của các công ty này dù giá cổ phiếu của những công ty đó đang lên.

Những gì bạn cảm nhận được ở xung quanh bạn là kết quả thành tựu hay mầm mống thất bại của những công ty đó.

Bạn đang quan sát thị trường chứng khoán, mua trên bán trước nhiều người khác bằng một cách tự nhiên và hợp lý vì bạn là nhân chứng trực tiếp trước khi hậu quả của những sự việc này làm giá cổ phần nâng hay hạ.

Ghi lại những biến chuyển của thị trường.

Chuyên môn hơn một bước thì bạn có thể ghi chép cổ phần của từ 5 đến 15 tên công ty xung quanh bạn mà bạn cho là đang ăn nên làm ra. Sự ghi chép này phải trở thành một thói quen hằng ngày, đều đặn. Những tay chuyên môn ghi lại giá của cổ phần với nhiều tin tức khác nhau như giá vào giờ mở cửa, (open), giá cao nhất (+high) và thấp nhất (+low), số lượng mua bán (volume), ngày hợp cổ đông, ngày thông báo kết quả, tin tức liên quan v.v... bởi vì càng có nhiều thông tin về giá cả chứng nào thì họ càng dễ mua bán ở giá cả hợp lý chừng đó.

Về phần mình, bạn chỉ nên ghi chép những gì bạn hiểu và biết khai thác, mức giá cổ phần cuối cùng trong ngày (fixing) cũng có thể tạm đủ. Khi hiểu biết thêm thì bạn thêm vào những tin tức khác. Nếu bạn ghi chép lại nhiều tin tức quá mà không biết dùng nó thì bạn lại phí thời gian vô ích, bạn sẽ cảm thấy nhàm chán.

Cách khai thác “nhật ký chứng khoán” của bạn.

Mỗi cổ phần lên xuống, giao động trong quỹ đạo riêng của nó, sau một thời gian bạn sẽ thấy những giao động lên xuống có thể đoán được. Song song với sự ghi chép giá niêm yết, bạn nên ghi thêm sự dự đoán của bạn. Ban đầu thì đơn giản chỉ là lên hay xuống, sau đó thêm giá cả của từng cổ phần. Điều tự nhiên làm nhiều người tập chơi chứng khoán giật mình là ...tự nhiên thấy mình có thể tiên đoán sự giao động của vài cổ phần một cách dễ dàng và khá chính xác. Sẽ nhiều người trầm trồ: “Chứng khoán chỉ là vậy!!”

Bạn giữ lại những cổ phần mà bạn dễ tiên đoán nhất, gạt bỏ vài cổ phần ít triển vọng, không lên không xuống hay là lên xuống một cách quá bất thường. Bạn có thể thay thế nó với những cổ phần của những công ty khác có dễ tiên đoán hơn.

Bạn có thể mua 2 hoặc 3 cổ phần mà bạn cho là có triển vọng nhất. Số tiền cho mỗi cổ phần này nên không bao giờ quá 33% tiền vốn của bạn.

Đi trước người khác một bước.

Khi một sự kiện gì liên quan đến chứng khoán, cổ phần đã loan tin rộng rãi trên các phương tiện truyền thông rồi thì hình như cũng mọi sự cũng đã an bài. Người muốn khai thác tin tức để làm một phi vụ mua bán có lãi đã chậm mất cơ hội. Thị trường chứng khoán luôn luôn đi trước một hay vài bước. Đầu óc chúng ta hơn máy móc là do chúng ta có khả năng tưởng tượng, suy đoán sự việc trước khi nó sẽ xảy ra. Chúng ta phải tập suy nghĩ xa hơn chúng ta nghe và thấy.

Sau đây tôi xin đưa ra hai thí dụ:

Giá dầu hỏa đang lên và quá nhiều người đổ xô vào mua cổ phần của những công ty dầu hỏa, nếu bạn kết luận rằng đã quá trễ để đầu tư vào dầu hỏa thì bạn nên làm bước thứ hai: mua cổ phần của những công ty chế tạo những thiết bị tạo năng lượng không cần dầu hỏa bằng ánh sáng mặt trời, gió, sóng thủy triều...

Báo chí loan tin rằng Việt Nam cho phép người nước ngoài và Việt Kiều mua

và cất nhà ở Phú Quốc, bạn nhận định rằng giá đất ở Phú Quốc đã bị giới đầu cơ đẩy lên quá cao thì bạn nên quan tâm đến những dịch vụ, công ty có liên quan đến sự phồn thịnh cho Phú Quốc sau này: công ty đóng tàu du lịch cao cấp, thuyền buồm...

Những thí dụ đây chỉ là... thí dụ, mong bạn đừng thấy bất cứ công ty nào đóng thuyền hay làm nhà máy thủy điện nào trên sàn chứng khoán cũng mua lấy mua để mà không cần gì thêm nữa. Đừng làm như thế, mua bán chứng khoán cần có một hệ thống hoàn chỉnh, từ đầu đến cuối, trong đó sự phán đoán cá nhân rất quan trọng, bạn chỉ nên mua công ty đóng thuyền hay thủy điện nào đã nằm trong sổ “nhật ký” của bạn mà bạn biết rõ sự giao động giá cả của nó.

Liên tưởng tương lai là phụ, sự quan sát thị trường mới là chính. Quan sát những chuyện đang xảy ra thì có kết quả mau chóng, cho bạn biết nên mua bán cổ phần nào cho bạn nhiều lãi nhất. Liên tưởng đến tương lai thì cho bạn biết những lãnh vực mà bạn cần quan tâm, là sự thúc đẩy bạn dám quyết đoán mua bán khi người khác còn lùng khùng.

Ưu điểm của phương pháp quan sát thị trường chứng khoán bằng “da thịt, tai mắt, miệng lưỡi ...” và trí tưởng tượng này là một phương pháp ít cần kiến thức về chứng khoán nhất. Nó khá chắc chắn nếu bạn chịu khó suy nghĩ, nghiền ngẫm, “tiêu hoá” những thông tin xung quanh bạn. Lối chơi này phù hợp với cổ phần của những công ty nhỏ hay vừa vừa, chưa nổi tiếng, ít người biết, sống và tăng trưởng mạnh vì một vài sản phẩm, dịch vụ tụ hợp được ba yếu tố, thiên thời, địa lợi, nhân hoà: đúng lúc, đúng nơi, đúng người.

Khuyết điểm là bạn không thể mua đi bán lại trong thời gian rất ngắn, và bạn không thể triển khai nó nếu bạn không mua bán trong một thị trường chứng khoán thực thụ. Người sống ở các nước Tây phương không không có khuyết điểm thứ hai vì thị trường chứng khoán ở đây đã được ra đời khá lâu và có những luật lệ kinh tế và chính trị khá chặt chẽ.

Tóm lại mua bán chứng khoán không cần những năng khiếu hơn người, nó chỉ cần sự cần cù và sự tưởng tượng, biết kết hợp những sự kiện riêng lẻ, mơ hồ thành một sợi dây liên lạc. Những người nói rằng chứng khoán nguy hiểm thì họ nói đúng đối với họ vì họ không nắm rõ sự lên xuống của những cổ

phần. Còn với những người biết rõ sự lên xuống của giá cả của vài ba, hay thậm chí chỉ một cổ phần thì vẫn có thể mua bán chứng khoán được.

Mười nguyên tắc vàng cho người bắt đầu mua bán chứng khoán

1. Chỉ đầu tư những gì mình có.

Bạn chỉ nên đầu tư trên số tiền bạn đang sở hữu và bạn không cần nó trong một thời gian dài, ít nhất từ 3-4 tháng trở lên.

Có nhiều người nông nổi vay mượn tiền chơi chứng khoán, về mặt tâm lý thì họ đã tự đưa vào thế bất lợi, bắt buộc phải « thắng đậm » để trả lại số tiền vay mượn, trạng thái này dẫn đến những hành động thiếu thận trọng, càng thua càng muốn gỡ gạc, cay cú sát phạt lớn. Thái độ như vậy rất nguy hiểm cho người mới tập tành chơi chứng khoán.

Ở Âu Châu, các sách vở chuyên về chứng khoán khuyên nên bắt đầu mua chứng khoán ở mức 2.500€ cho mỗi cuộc mua bán, ít tiền hơn thì không có lời vì phải trả tiền giao dịch cho nhà môi giới quá nhiều. Thiết nghĩ, 2.500 Euros cũng không phải là nhiều đối với một người có công ăn việc làm. Nếu bạn sở hữu 10.000€ thì bạn nên phân chia nó ra làm 4 phần (mỗi phần 2.500€), mua 3-4 cổ phần mà bạn cho là có triển vọng nhất.

2. Chọn Broker. Nhà môi giới.

Người đầu tư cá nhân không thể mua chứng khoán thẳng ở thị trường chứng khoán mà phải qua trung gian. Trước đây, những công ty trung gian còn giới thiệu, mời chào cổ phiếu lẫn quỹ đầu tư của họ cho nên còn gọi là những nhà môi giới.

Còn hiện nay, với tình hình công nghệ truyền thông hiện đại, ai ai cũng có thể tự mình tìm những thông tin thị trường, mua bán như những người chuyên nghiệp, danh từ môi giới mất dần ý nghĩa của nó, gọi là công ty trung gian thì sát nghĩa hơn.

Các công ty trung gian hiện nay đang cạnh tranh nhau ráo riết về giá cả, dịch vụ... Dù bạn đã có ngân khoản ở một công ty trung gian trên mạng, thì thoảng bạn cũng nên xem thử coi có công ty nào khác thích hợp hơn với bạn không. Không có trung gian chứng khoán nào tiện lợi cho người đầu tư cá nhân bằng các công ty trung gian trên mạng vì chi phí mua bán cổ phần rất thấp mà dịch vụ và những lợi ích của nó mang lại thì quá nhiều . Nhiều ngân hàng truyền thông phải tự mở chi nhánh trung gian trên mạng hay tìm cách mua lại những công ty trung gian độc lập vì họ bị áp lực nặng nề. Sự lựa chọn công ty trung gian này rất quan trọng, vì nó sẽ quyết định mức thành công của bạn .

Bạn nên so sánh ba điều sau đây.

-Giá cả:

Mỗi lần bạn mua hay bán cổ phiếu đều phải trả cho công ty trung gian một khoản chi phí, chi phí càng thấp chừng nào thì bạn có thể mua bán với số vốn ít chừng ấy.

Để dễ tính toán, bạn nên mua bán khi tiền chi phí chỉ tương đương hay thấp hơn 1 % tiền vốn, chẳng hạn như chi phí giao dịch của một phi vụ mua rồi bán là 20 €, thì bạn mua cổ phần hơn 2000 €. Vậy thì chỉ cần cổ phần của bạn lên hơn 1% là bạn đã có lời. Nếu bạn mua chỉ có 100 € , thì bạn chỉ lời khi cổ phần của bạn lên hơn 20%.

-Tin tức (information) biểu đồ (graph) và các cách ban lệnh (order):

Cách mua bán của bạn sẽ lệ thuộc vào khả năng cung cấp dịch vụ của công ty trung gian. Thông tin, phân tích cơ bản, sự dự đoán, bảng đầu giá, cách đặt lệnh, cách phân tích cơ bản, kỹ thuật v.v... càng phong phú chừng nào thì càng có lợi chừng ấy. Bạn có thể dựa trên những tin tức đó mà thiết lập nhiều chiến lược mua bán khác nhau, nhận thấy được những cơ hội mà người khác chưa thấy. Và khi một trong những chiến lược của bạn hết còn hữu hiệu thì bạn chuyển qua những chiến lược khác dễ dàng hơn.

-Sự mau chóng của những mệnh lệnh order.

Các mệnh lệnh mua bán khi qua trung gian và chuyển đến thị trường phải nhanh chóng và chính xác, thậm chí đối những đối với day trader, họ phải xem được bảng đấu giá và ban mệnh lệnh được ngay lập tức. Về cách bảo mật thì các công ty này khá an toàn vì bạn phải có password để vào ngân khoản riêng của bạn, sau đó phải có code riêng để xác nhận lệnh mua bán và cuối cùng là số tiền mà bạn thắng chỉ được chuyển đến những ngân khoản riêng mà bạn đã ấn định trước. Đừng ngần ngại tốn thời gian để chọn tìm và so sánh những công ty trung gian chung quanh bạn để dễ kiện tụng nếu có vấn đề.

3. Mua rẻ bán đắt, hay bán đắt rồi mua lại rẻ.

Công ty trung gian nào cho phép bạn mua bán với nhiều loại mệnh lệnh giới hạn (at limit) chừng nào thì bạn càng dễ vạch ra những chiến lược mua bán chừng ấy. Mua cổ phiếu ở giá rẻ và bán lại với giá cao thì ai cũng biết. Nhưng hình thức bán khống, bán trước mua sau thì ít người rành nhưng rất được giới đầu cơ dùng. Ví dụ:

Anh X đến tiệm vàng bán trước 1.000 € của thân nhân ở nước ngoài sẽ gửi về, anh lấy tiền với giá cả hiện tại 20.000 VND/ € và, sau một tháng anh X đem 1.000 € trả sau cho tiệm vàng. Giá Euros lúc này chỉ còn 17.000 VND/ €. Anh X lời được 3.000.000 VND.

Bạn có thể giao kèo với công ty trung gian, bán trước những chứng khoán mà bạn nghĩ rằng nó sẽ xuống với giá hiện tại và mua lại với giá cả trong tương lai. Nếu giá cổ phần lên thì bạn lỗ và cổ phần xuống thì bạn ...lời.

Điều chú ý là không phải công ty trung gian nào cũng chịu mua bán khống và chỉ những công ty cổ phần có nguồn vốn thực sự dồi dào mới được chấp nhận buôn bán theo kiểu này.

Bạn nên biết phương pháp mua bán này để có một nhận thức cân bằng, không mơ ước cổ phần lên theo một chiều và có thể thắng bất kể khi thị trường lên hay xuống.

4. Hiểu rõ thị trường chứng khoán mà bạn đang giao dịch.

Sự hoàn cầu hóa có tác động dây chuyền; một TTCK lớn như Nasdaq lên thì

các TTCK khác cũng lục tục lên, khi nó xuống thì các thị trường khác cũng xuống theo. Nhưng mỗi TTCK là một thế giới. Những thế giới này có những luật lệ, cổ phần, cách giao dịch... không hẳn là giống nhau. Hiểu biết cách vận hành TTCK mà bạn đang giao dịch hạn chế những lỗi kỹ thuật làm tổn hao tài chánh và cho bạn thiết lập nhiều chiến lược để chụp được các cơ hội trên thương trường.

5. Dùng stop loss.

Stop loss order, mệnh lệnh bán tự động khi cổ phần rớt xuống đến giá ấn định hạn chế thua lỗ. Trong quá khứ, nhiều người mua bán chứng khoán tán gia bại sản vì công ty trung gian của họ không có mệnh lệnh này. Stop loss không an toàn 100% cho từng phi vụ mua bán nhưng nó là một phần không thể thiếu nếu bạn muốn chơi chứng khoán một cách bài bản.

Bạn nên dùng stop loss ngay sau khi bạn mua cổ phần và giá của stop loss phải được ấn định trước khi bạn mua. Tâm trí con người tinh táo nhất là lúc chưa mua bán gì cả. Khi bạn đã nhập cuộc vào thị trường rồi thì bạn bắt đầu bị lạc vào “mê hồn trận”, day dứt giữa hay thái cực: sợ hãi và tham lam. Nỗi sợ hãi làm cho bạn muốn bán và lòng tham khiến bạn muốn giữ cổ phần.

Người yếu bóng vía thì phải tự vạch ra một chiến lược, mua bán một cách máy móc với phần trăm giá cả đã được quyết định trước và dù cổ phần có giao động ra sao thì vẫn phải tuân thủ tuyệt đối chiến lược của mình, không được đổi ý giữa chừng trong trạng thái tâm lý giao động.

6. Giữ cổ phần lời, bán cổ phần lỗ.

Có phần may rủi trong chứng khoán mà chúng ta không thể kiểm soát được, chúng ta phải chấp nhận như vậy. Chúng ta phải bán những cổ phần lỗ để đừng bị lỗ thêm và giữ cổ phần lời để lời thêm. Thường thường, người mua chứng khoán khi họ nghĩ rằng chứng khoán đang ở mức thấp nhất, sẽ lên trong nay mai. Nếu không may giá chứng khoán rớt xuống thêm, phản ứng tự nhiên của một người bình thường là mua thêm vì nó rẻ hơn dự đoán. Đó là một sai lầm quan trọng, có thể làm hao hụt tài sản một cách nhanh chóng.

Khi cổ phần lên đến mức mà chúng ta chịu bán thì cũng đừng nên bán vội, dùng phương pháp trailing stop để cho phi vụ mua bán này càng mang thêm

nhiều lợi nhuận nữa.

7. Thị trường luôn luôn có lý chứ không phải là lòng tự ái của bạn.

Nhiều người nghiên cứu thị trường rồi ... tự quyết định rằng thị trường đang lên hay đang xuống. Dù người đầu tư cá nhân có tiền bạc đến đâu đi chăng nữa thì cũng là những con « tép riu » so với những người đầu tư chuyên môn. Những tay market makers này có nguồn tài khoản dồi dào từ những quỹ đầu tư có thể làm mưa làm gió, nâng lên hay kéo xuống bất cứ cổ phần nào mà họ muốn. Khi họ quyết định bán cổ phần với một số lượng lớn thì bạn phải bán theo trước khi quá trễ dù cho bạn không hiểu lý do tại sao rồi có thể mua lại với giá thấp hơn. Bạn nên luôn luôn nhớ rằng thị trường luôn luôn có lý dù cho đôi lúc bạn thấy nó rất bất hợp lý.

8. Theo xu hướng.

Có ba xu hướng mà bạn phải theo dõi, một là xu hướng thị trường chứng khoán, hai là xu hướng lãnh vực liên quan và ba là xu hướng của cổ phần mà bạn đang giao dịch.

Chẳng hạn như cổ phần Renault thuộc về thị trường Euronext của Âu Châu, thuộc về lãnh vực kỹ nghệ xe hơi vừa mới thắng Formule 1 và có vị tân giám đốc Carlos Ghosn là người tài ba , ba xu hướng này đang tiến triển tốt thì cổ phần Renault sẽ lên.

Muốn biết xu hướng đang lên hay xuống thì có nhiều cách phân tích kỹ thuật, căn bản khác nhau dù không cách nào là tuyệt đối hoàn hảo. Nó rất quan trọng đến mức có thể nói biết xu hướng thị trường là biết chơi chứng khoán.

9. Rút kinh nghiệm từ thất bại của bản thân.

Trí nhớ con người có hạn, chúng ta nên ghi lại những thành công và thất bại để làm kinh nghiệm. Khi mua một cổ phần thì bạn nên ghi rõ với tối đa chi tiết như lý do tại sao mua, xu hướng thị trường , tin tức liên quan đến cổ phần, stop loss và sell limit... ; khi bạn bán ra thì bạn cũng ghi rõ tới tối đa chi tiết và rút kết luận, kinh nghiệm...

Không có kinh nghiệm nào cay đắng và làm bạn nhớ lâu bằng kinh nghiệm rút từ những thất bại của bản thân mình. Khi bạn chép ra những lý do đã làm bạn thất bại thì cũng như bạn ôn lại những tình huống đó một lần nữa.

10. Đừng chờ mong gì mà chuẩn bị đối phó với mọi tình huống.

Tôn tử nói: Người giỏi dụng binh đánh giặc, trước tiên phải không để bại, sau mới tìm phương sách đánh bại kẻ địch. Thắng lợi có thể thấy trước (« thắng khả tri ») nhưng không nhất thiết đòi hỏi phải thắng cho bằng được (« i nhi bất khả vi »). Không thể thắng được thì thủ, có thể thắng được thì công. Thủ là do chưa đủ điều kiện, công là khi điều kiện có thừa. Người giỏi thủ giấu quân tại các loại địa hình, người giỏi công phát huy mọi thế mạnh, bảo toàn được lực lượng mà vẫn toàn thắng («thiện thủ giả, tàng ư cửu địa chi hạ, thiện công giả, động ư cửu thiên chi thượng»). Cho nên người giỏi dụng binh bao giờ cũng đặt mình vào thế bất bại mà cũng không bỏ qua cơ hội nào để thắng địch.

Với những người mới chơi chứng khoán thì quan trọng nhất là đừng nghĩ làm gì khi thắng mà là làm gì để hạn chế sự lỗ lã. Nếu bạn không tìm được cơ hội thì cứ quan sát tiếp và đừng đem tiền mua cho bằng được một thứ gì đó rồi ân hận. Người háo thắng nên tự kiềm chế mình bằng cách không tính đến tiền thắng mà chỉ chú ý số tiền bị lỗ. Nếu không lỗ lã thì sớm muộn gì bạn cũng sẽ có lời trên thị trường chứng khoán.

Nhận diện 8 kỹ xảo giao dịch trên TTCK

"Kỹ xảo giao dịch trên TTCK" là cụm từ dùng để chỉ hành vi của nhà đầu tư (NĐT) dày kinh nghiệm sử dụng cách giao dịch khớp lệnh hiện hành (trên Trung tâm Giao dịch chứng khoán TP. HCM) để đạt mục tiêu bán cổ phiếu (CP) với giá cao hoặc mua CP với giá thấp. Với NĐT "non nghề", việc nhận diện ra các kỹ xảo giao dịch là rất cần thiết để tránh bị "sập bẫy". Với cơ quan quản lý, nhiều kỹ xảo giao dịch dưới đây có thể coi như những minh chứng sống động cho hành vi làm giá đã và đang diễn ra trên TTCK.

1. Bán CP giá sàn tạo tâm lý hoảng loạn: Đây là cách mà NĐT lớn thường sử dụng khi họ muốn mua CP ở giá rẻ hơn so với giá thị trường. NĐT này sẽ chủ động bán CP giá sàn ào ạt ở tài khoản A để tạo tâm lý hoảng loạn nơi các NĐT nhỏ. Trước hiện tượng tranh bán, NĐT nhỏ thường suy luận rằng, chắc công ty phát hành có tin xấu nên người ta mới bán tháo CP và nhao nhao bán ra theo giá sàn. Khi đó, NĐT lớn sẽ dùng tài khoản B hay C (trong hệ thống tài khoản của mình) ung dung mua lại số CP do chính mình vừa đặt bán và thu mua thêm CP của các NĐT khác bán ra ở giá rẻ. Khi NĐT lớn thấy lượng CP cần mua đã mua đủ, họ sẽ dùng "diễn kịch".

2. Mua CP giá trần tạo tâm lý hưng phấn: Khi muốn bán được CP ở giá cao, "đại gia" lại thường sử dụng chiêu bài dùng tài khoản A đặt mua ào ạt CP ở giá trần, nhằm tạo tâm lý hưng phấn cho các NĐT khác. Khi thấy một lượng lớn CP được đặt mua giá trần, nhiều người cho rằng, chắc là công ty phát hành có tin tốt, nên người ta mới dám mua cao như thế và cũng đặt mua ào ào theo giá trần. Khi đó, "đại gia" sẽ dùng tài khoản B bán dần CP ra ở giá thấp, với số lượng bán lớn hơn số lượng đặt mua ở tài khoản A. Ví dụ, mua 30.000 CP ở tài khoản A, bán 50.000 CP ở tài khoản B, nhờ đó NĐT sẽ bán được 20.000 CP ở giá tốt. Vài hôm sau, NĐT này "ngừng diễn", giá CP sẽ đứng hoặc đi xuống, ai mua theo bị thiệt thòi.

Thực tế, có những phiên giao dịch xuất hiện 2 hiện tượng trên, nhưng lại không phải là kỹ xảo của NĐT lớn tạo ra mà do tác động của thông tin thật. Để phân biệt được khi nào TTCK chịu tác động của kỹ xảo giao dịch, khi nào chịu tác động của thông tin thật, đòi hỏi NĐT phải có kinh nghiệm và bản

lĩnh. Quan sát trên sàn giao dịch cho thấy, nhiều NĐT thiếu kinh nghiệm chơi chứng khoán ngắn hạn đã bị “thua liềng xiềng” chỉ vì không nhận biết được các kỹ xảo giao dịch.

Hai kỹ xảo nói trên có thể giúp NĐT lớn trục lợi, nhưng cũng có thể bị hoá giải nếu một "đại gia" khác "biết bài" và đổi lại cách mua, bán của NĐT lớn. Cụ thể, kỹ xảo bán giá sàn có thể hoá giải bằng cách đặt mua ngay giá trần sẽ khiến NĐT lớn bán CP giá sàn bị mua mất ngay số CP không muốn bán. Kỹ xảo mua giá trần cũng sẽ bị hoá giải nếu có "đại gia" khác bán ngay CP giá sàn, trường hợp này NĐT lớn đặt mua giá trần sẽ phải mua ngay số CP không mong muốn.

3. Bán chặn giá trần: Kỹ xảo này cũng nhằm mục đích mua rẻ, nhưng nhẹ tay hơn kỹ xảo 1. "Đại gia" muốn mua CP giá rẻ, nhưng hoàn cảnh thị trường không cho phép thực hiện kỹ xảo 1, sẽ bán ra số lượng CP rất lớn ở tài khoản A ngay từ đầu giờ ở giá tham chiếu chẳng hạn. Trong khi ở tài khoản B, "đại gia" này chỉ đặt mua CP với lượng vừa phải và đặt giá dưới tham chiếu. Thế là ai muốn bán phải tranh bán dưới giá tham chiếu và số CP bán dưới giá tham chiếu này sẽ dễ dàng "sa bẫy" của "đại gia".

4. Mua chặn giá dưới: Kỹ xảo này nhằm bán được giá cao, song nhẹ tay hơn kỹ xảo 2. Ngay từ đầu giờ giao dịch, NĐT lớn đặt mua số lượng lớn CP ở giá tham chiếu tại tài khoản A và đặt bán số lượng nhỏ ở giá cao hơn giá tham chiếu tại tài khoản B. Thấy lượng cung ít quá so với lượng cầu, những NĐT nhỏ lao vào đặt mua giá cao để mua bằng được sẽ bị "mắc bẫy" vì ở một tài khoản khác, NĐT lớn đã trực sẵn lệnh bán lượng lớn CP với giá cao. Các kỹ xảo 1, 2, 3, 4 nói trên làm môi trường giao dịch CP mất đi sự lành mạnh và NĐT nhỏ là người chịu thiệt thòi nhất.

5. "Rải đỉnh" che giá mua thật: NĐT lớn hay nhỏ đều có thể dùng kỹ xảo này để mua được giá tốt nếu không muốn mua trần. Đặt 3 lệnh ở 3 mức giá cao nhất, mỗi lệnh chỉ mua 1 lô, ví dụ 1 lô mua tại giá 35.000 đồng, 1 lô mua giá 34.900 đồng và 1 lô mua giá 34.800 đồng. Khi đó toàn bộ các lệnh mua khác bị che khuất, vì bảng điện tử chỉ cho phép hiện 3 mức giá mua cao nhất. Phía sau những thông số giả trên bảng điện là cuộc đấu trí thú vị giữa các NĐT. Có khi phần thắng lại thuộc về người không chủ động "rải đỉnh". NĐT nước ngoài kinh doanh trên TTCK Việt Nam cũng học được cách "rải đỉnh", song họ có tiềm lực tài chính mạnh, nên thường "rải đỉnh" to như mua 100 lô

tại giá 27.000 đồng; 100 lô tại 26.900 đồng và 100 lô tại 26.800 đồng.

6. "Rải đỉnh" che giá bán thật: Ngược lại với "rải đỉnh" mua, cách "rải đỉnh" bán được thực hiện như sau: NĐT đặt bán ở 3 mức giá sàn thấp nhất, ví dụ bán 1 lô giá 32.200 đồng, 1 lô giá 32.300 đồng, 1 lô 32.400 đồng, khiến các lệnh bán khác bị che lấp hoàn toàn. NĐT lớn hay nhỏ đều có thể dùng kỹ xảo này để bán được giá tốt, nếu không muốn bán giá sàn.

Khi gặp kỹ xảo "rải đỉnh", NĐT nên để ý giá khớp dự kiến. Nếu muốn mua, nên đặt trên giá khớp dự kiến 300 đồng đến 500 đồng là có thể mua được. Nếu muốn bán, nên đặt giá bán dưới giá khớp dự kiến 300 đồng đến 500 đồng là có thể bán được. Tuy nhiên, khi có NĐT nào đó hứng lên đặt mua CP ngay giá trần hoặc bán CP ngay giá sàn thì kỹ xảo 5 và 6 hoàn toàn mất tác dụng.

7. "Rải đỉnh" để khớp mua giá thấp: Khi TTCK không "nóng" thì kỹ xảo này rất có tác dụng. Kỹ xảo này có đặc điểm là không đặt mua tất cả lượng CP muốn mua ở một mức giá, mà rải ra vài mức giá. Đây là sự lợi dụng nguyên tắc so sánh các sổ lệnh để khớp lệnh ở mức giá gần nhất. Ví dụ, bên bán có 5.000 CP bán ở giá sàn 24.900 đồng; nếu bên mua đặt 2.000 CP giá trần 27.500 đồng thì thị trường sẽ khớp giá tham chiếu 26.200 đồng. Song nếu bên mua lại đặt mua 1.500 CP giá trần 27.500 đồng; 200 CP ở giá 27.400 đồng; 200 CP ở giá 27.300 đồng và 100 CP ở giá sàn 24.900 đồng thì người mua sẽ được mua giá sàn.

8. "Rải đỉnh" để khớp bán giá cao: Có trường hợp CP khớp giá 33.600 đồng, nhưng vẫn còn dư mua tại giá 44.100 đồng. Trong trường hợp này, nếu người bán tính ý thực hiện "rải đỉnh" ở giá bán 44.100 đồng thì CP đó sẽ chuyển sang khớp tại giá 44.100 đồng. Người bán sẽ bán được CP với giá cao hơn 500 đồng so với cách không dùng kỹ xảo. Do đó, khi muốn bán CP, nên quan sát đặt nhiều mức giá để khớp được giá tốt nhất.

Kỹ xảo 7 và 8 đòi hỏi NĐT phải nhanh mắt và có trí nhớ tốt để "rải đỉnh" chuẩn xác. Các kỹ xảo 5, 6, 7, 8 nhằm giúp NĐT mua, bán CP theo giá tốt nhất và không gây hại cho môi trường đầu tư.

Định giá cổ phiếu phổ thông

Định giá cổ phiếu phổ thông theo phương pháp chiết khấu luồng thu nhập (DCF)

Phương pháp định giá chiết khấu luồng thu nhập (DCF) được dựa trên một nguyên lý cơ bản là "tiền có giá trị theo thời gian", một đồng tiền của ngày hôm nay luôn có giá trị hơn một đồng tiền của ngày mai, một đồng đầu tư vào trong doanh nghiệp này có mức sinh lời khác với một đồng đầu tư trong doanh nghiệp khác, do đó, giá trị của doanh nghiệp được xác định bằng các luồng thu nhập dự kiến mà doanh nghiệp đó thu được trong tương lai được quy về giá trị hiện tại bằng cách chiết khấu chúng bằng một mức lãi suất chiết khấu phù hợp với mức độ rủi ro của doanh nghiệp đó. Do vậy, trong phương pháp DCF có 3 thông số cơ bản nhất cần được xác định, đó là luồng thu nhập công ty sẽ thu về trong tương lai, mức lãi suất chiết khấu luồng thu nhập đó và thời hạn tồn tại dự tính của doanh nghiệp. Phương pháp này được áp dụng phổ biến ở những nước thị trường chứng khoán phát triển, nơi thường có đầy đủ thông tin về lịch sử cũng như thông tin hiện tại và dự báo hợp lý về tình hình tài chính và rủi ro của doanh nghiệp. Hiện nay, việc áp dụng công thức này ở Việt Nam cũng được nhiều người chấp nhận bởi giá cổ phiếu tính theo phương pháp này phản ánh được tương đối đầy đủ mọi mặt bản chất hoạt động sản xuất kinh doanh của công ty so với các phương pháp khác và đứng trên quan điểm của nhà đầu tư thì, ngoài việc tính toán theo phương pháp này rất đơn giản, nó còn đáp ứng đúng suy nghĩ, nguyện vọng của họ khi đầu tư vào một doanh nghiệp. Tuy nhiên, tại Việt Nam việc áp dụng công thức này có một số khó khăn làm cho việc ước tính nguồn thu trong tương lai của các công ty khó có thể chính xác như: Tình hình môi trường kinh doanh có nhiều biến động; Các doanh nghiệp Việt Nam trong đó có các công ty đang niêm yết đều chưa quen với lập kế hoạch sản xuất kinh doanh dài hạn, đặc biệt là còn xa lạ với việc dự báo chi tiết luồng tiền dài hạn ra, vào công ty... Do đó, tác giả sẽ điều chỉnh lại công thức này theo hướng 5 năm và cộng giá trị tài sản ròng được tính vào thời điểm niêm yết. Công thức được điều chỉnh sẽ là:

$$P = P_0 + E1/(1+r) + E2/(1+r)^2 + E3/(1+r)^3 + E4/(1+r)^4 + E5/(1+r)^5$$

Định giá cổ phiếu phổ thông theo phương pháp hệ số P/E

Đây là phương pháp cũng được áp dụng phổ biến ở các thị trường chứng

khoản đã phát triển. Hệ số P/E là hệ số giữa giá cổ phiếu (thị giá) và thu nhập hàng năm của một cổ phiếu đem lại cho người nắm giữ. Thông thường, để dự tính giá của một loại cổ phiếu, người ta thường dùng thu nhập trên mỗi cổ phiếu của công ty nhân với hệ số P/E trung bình ngành hoặc của một công ty tương tự về qui mô, ngành nghề và đã được giao dịch trên thị trường. Việc áp dụng hệ số P/E để tính giá cổ phiếu tại Việt nam còn gặp phải nhiều khó khăn do thiếu số liệu và thị trường chứng khoán chưa phát triển. Tại các thị trường đã phát triển, theo số liệu thống kê về chỉ số P/E, hệ số này từ 8-15 là bình thường, nếu hệ số này lớn hơn 20 thì công ty đang được đánh giá rất tốt và người đầu tư trông đợi trong tương lai, mức thu nhập trên một cổ phiếu của công ty sẽ tăng nhanh. Trường hợp công ty có hệ số P/E thấp có thể là do thị trường không đánh giá cao công ty đó hoặc chưa hiểu biết nhiều về công ty. Khi tất cả các cổ phiếu trên thị trường đều có giá quá cao so với giá trị thực của nó thì phân bong bóng sẽ vượt quá phần thực và nhất định có ngày nổ tung, gây khủng hoảng thị trường như đã từng thấy ở các nước phát triển.

Định giá cổ phiếu dựa trên cơ sở tài sản ròng có điều chỉnh.

Quan điểm chung của phương pháp này cho rằng, một công ty có giá trị không kém hơn tổng các giá trị của từng loại tài sản riêng của nó trừ đi các khoản nợ của nó. Tài sản riêng ở đây được hiểu bao gồm cả những giá trị lợi thế của công ty. Giá cổ phiếu của công ty có thể được tính theo phương pháp tổng quát sau:

$$\text{Giá cổ phiếu} = (\text{Giá trị tài sản ròng} + \text{Giá trị lợi thế}) / \text{Tổng số cổ phiếu định phát hành}$$

Phương pháp này thường được sử dụng để tính toán giá tham chiếu và so sánh. ở Việt nam, phương pháp này được áp dụng phổ biến cho các doanh nghiệp nhà nước thực hiện cổ phần hoá. Tuy nhiên, giá trị tài sản ròng của công ty dù được định giá chính xác đến đâu cũng chỉ thể hiện giá trị thanh lý của công ty, trong khi đó đối với người đầu tư mua cổ phiếu thì tương lai của công ty mới là điều đáng quan tâm hơn cả. Trong các doanh nghiệp cổ phần hoá ở Việt Nam có nhiều loại tài sản mà chúng ta không xác định được giá do không có thị trường cho các loại tài sản này, nhưng có một loại tài sản mà ai cũng thấy rõ là đang góp phần khiến cho các doanh nghiệp nhà nước cổ phần hoá được định giá thấp là giá trị quyền sử dụng đất. Quan sát cho thấy, việc quyền sử dụng đất trong các doanh nghiệp nhà nước cổ phần hoá được định giá thấp hơn giá cả trên thị trường nhà đất từ 4 đến 5 lần không phải là hiện tượng cá biệt. Hơn thế nữa, trong nhiều doanh nghiệp, quyền sử dụng đất là

một tài sản có giá trị cao nhất, chiếm một tỷ trọng rất lớn trong tổng tài sản của công ty. Trong khuôn khổ hạn hẹp của bài báo này và dựa trên một số số liệu về cổ phần hoá, tác giả sẽ tính những thiếu hụt trong quá trình định giá của các doanh nghiệp nhà nước cổ phần bằng cách nhân tổng giá trị tài sản ròng của công ty lên 2 lần.

Dựa trên các phương pháp được giới thiệu trên và chỉ sử dụng một cách máy móc những con số ghi trên báo cáo tài chính năm 1999 và 2000 được công bố của các công ty niêm yết, các bạn có thể tự tính toán được giá trị cổ phiếu của các công ty theo bảng dưới đây. Tuy nhiên, theo những tính toán nêu trên thì giá cổ phiếu vẫn chưa thể hiện được hoàn toàn về các giá trị thực của công ty mà nó phản ánh. Để có thể hiểu được một cách rõ nét và toàn diện hơn, chúng ta cần phải đi sâu vào phân tích những yếu tố phi định lượng khác nhưng lại ảnh hưởng rất lớn đến những kết quả tính toán nêu trên. Những yếu tố mà bạn cần phải tính đến khi phân tích và tính giá cổ phiếu của một công ty bao gồm:

- Độ tin cậy của số liệu;
- Mức độ rủi ro trong hoạt động của công ty bao gồm cả những yếu tố như tình hình thị trường và triển vọng của công ty (điều này sẽ ảnh hưởng rất lớn đến thời hạn hoạt động của công ty, hệ số chiết khấu trong công thức tính DCF);
- Những yếu tố liên quan đến tài sản vô hình của công ty như trình độ quản lý của ban giám đốc, uy tín sản phẩm, nhãn hiệu thương mại, chất lượng sản phẩm được thể hiện theo các tiêu chuẩn ISO...

Phân tích kỹ thuật

Trong những trường phái dùng cách phân tích để biết cổ phần lên hay xuống đang thịnh hành hiện nay thì trường phái phân tích kỹ thuật đang áp đảo những trường phái khác.

Nhờ công nghệ thông tin và Internet, cách phân tích kỹ thuật "đăng quang" vì nó cho phép những người sử dụng rành rẽ phương pháp này mua bán mau lẹ với một số vốn tương đối nhỏ trong một thời gian ngắn.

Muốn trở thành tín đồ của trường phái phân tích kỹ thuật thì phải chấp nhận "giáo điều" này:

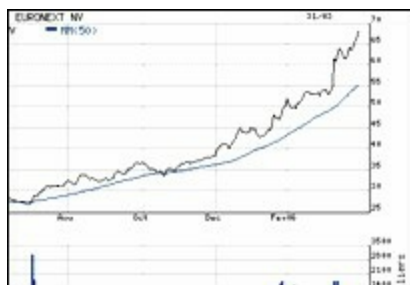
- Giá cả cổ phần là kết quả của tất cả những yếu tố kinh tế như xu hướng thị trường, tâm lý khách hàng, môi trường chính trị, tin tức lẫn tin đồn, khả năng phát triển, lời lỗ của công ty....

Vì vậy các 'cao thủ' trong trường phái phân tích kỹ thuật chỉ chú trọng về biểu đồ, đến sự giao động giá cả và số lượng cổ phiếu được mua bán mà phán đoán sự lên xuống của nó, ít khi nào họ tốn thời gian để chú tâm vào công ty cổ phần này hoạt động về lãnh vực gì và cũng không cần biết bản báo cáo tài chính nó ra sao.

Người càng muốn mua bán ngắn hạn chừng nào thì bản biểu đồ của họ phải càng có nhiều thông tin về giá cả chừng đó.

Biểu đồ

Sau đây là loại biểu đồ đơn giản nhất. Nó chỉ niêm yết giá cả cổ phần và số lượng mua bán mà bạn đọc ở báo chí ghi lại giá cuối ngày.

Đây là biểu đồ giá cả một năm của công ty chứng khoán hàng đầu của Âu Châu, Euronext tại thị trường Paris.

Chỉ cần 2-3 giây thôi là bạn có thể nhận thấy là xu hướng giá cả công ty

này đang lên so với đường vẽ màu xanh MM50 (đường chỉ giá trung bình của cổ phiếu).

Biểu đồ năm thường được dùng để xác định hướng đi chính của một chứng khoán.

Một chứng khoán có thể có xu hướng đi lên nhưng vẫn có thể giảm giá ở những thời điểm nhất định nhưng thông thường giá không giảm quá mạnh và cụ thể là không vượt qua mức giá thấp nhất mà cổ phiếu từng có trong thời gian gần đây nhất.

Muốn có một nhận định chính xác hơn, bạn phải xem một loại biểu đồ khác như biểu đồ bar-chart.

Biểu đồ dưới đây ghi lại hai tháng giao dịch cuối cùng của Euronext.

Biểu đồ này còn cho bạn biết thêm những dao động giá cả khác.

Xu hướng ngắn hạn của nó vẫn đang lên.

Thay vì một sợi dây giá cả liên tục, thì người ta phân chia ra làm những hình tượng thẳng đứng để cung cấp cho bạn nhiều tin tức hơn.

Mỗi đường thẳng đứng tượng trưng cho một giai đoạn thời gian, gạch ngang bên trái tượng trưng cho lúc đầu tiên, bên phải cho lúc cuối cùng.

Trong đó :

« Opening price » : giá mở màn của giai đoạn, giây phút đầu tiên, gạch ở bên trái.

« Closing Price »: Giá lúc giai đoạn kết thúc, giây phút cuối cùng, gạch ở

bên phải.

“High” for the période : Giá cao nhất trong giai đoạn này.

“Low” for the période: Giá thấp nhất trong giai đoạn.

Candlestick

Nhờ bản đồ bar-chart trên bạn có thể có một khái niệm rõ ràng hơn về giá cả.

Nhưng mà nó không cho bạn nhiều thông tin rõ ràng như là biểu đồ candlestick japanese (chandelier japonnaise).

Tương truyền rằng biểu đồ candlestick được một thương gia Nhật tên Homma phát minh và sử dụng từ thế kỷ 18, ông sử dụng để phục vụ cho việc kinh doanh lúa gạo.

Ưu điểm của biểu đồ này là nó là rõ ràng, hình tượng hơn bar-chart, cho phép những tay day trader (buôn bán trong ngày) hay swing trader (buôn bán dao động giá) xâm nhập và nhảy ra ngoài thị trường hết sức mau chóng.

Hầu hết mọi day trader đều dùng biểu đồ Candlestick.

Ngày 19/03/2004, ở Paris trước 300 khán giả, chuyên gia chứng khoán Phillippe Erb đã dùng kinh nghiệm đọc biểu đồ candlestick và thắng dễ dàng đối phương, robot Trade System, một chương trình vi tính được chế tạo để mua bán chứng khoán.

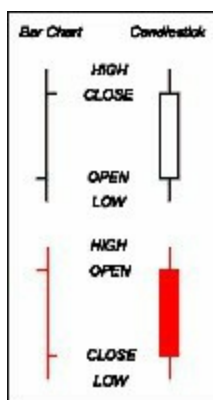
Ông đã trả thù được máy tính Big Blue cho Kasparov, kỳ tài về cờ vua.

Biểu đồ trên ghi lại giá cả 3 ngày của Euronext.

Đây là cấu trúc của một candlestick, bạn có thể so sánh vì nó cũng như bar-chart nhưng nó hình tượng hơn.

Thương gia Homma gọi hình chữ nhật là thân (body) và đường thẳng ở đầu trên hay đầu dưới của thân là bóng (shadow).

Phần thân thể hiện giá giao dịch mở đầu và kết thúc của cổ phiếu trong ngày trong khi phần bóng ở bên trên hoặc bên dưới phần thân thể hiện phần giá cả giao dịch nằm ngoài phạm vi giá mở cửa và đóng cửa.

Chẳng hạn một cổ phiếu có thể mở đầu phiên giao dịch với giá \$10 và đóng cửa ở mức \$11. Phân biểu đồ candlestick thể hiện mức giá từ 10-11 gọi là thân.

Nhưng trong ngày cổ phiếu này luôn có thể sụt xuống dưới mức giá mở cửa, chẳng hạn xuống thấp nhất là \$9 và trước khi kết thúc ở mức \$11, những người mua có thể đẩy giá lên mức \$12 trong thời gian giao dịch.

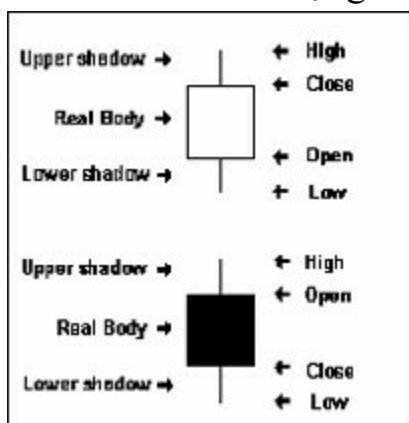
Khoảng từ 9-10 và từ 11-12 chính là bóng với phần thân kẹp ở giữa.

Khi giá cổ phần tăng trong ngày người ta dùng hình trắng hoặc xanh lá cây để mô tả phần thân.

Trái lại khi cổ phần xuống thì người ta dùng màu đỏ hay màu đen.

Khai thác candlestick

Biểu đồ candlestick đã lưu truyền và càng ngày càng thịnh hành trong giới đầu cơ vì nó đã hình tượng hóa một sự thật kinh tế rất đơn giản:

Giá cả cổ phần lên xuống do sự thương lượng giữa những người muốn bán và người những muốn mua.

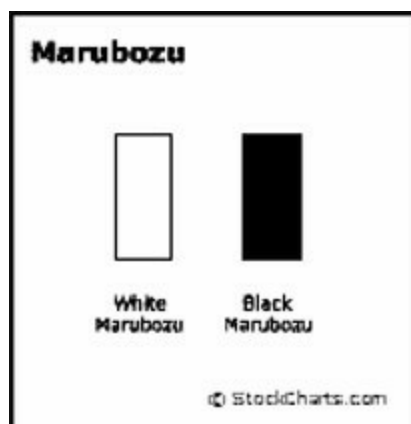
Khi số lượng cần mua nhiều hơn số lượng cung cấp thì giá cổ phiếu sẽ lên.

Khi cung nhiều hơn cầu thì giá sẽ xuống.

Tùy theo hình tượng màu trắng hay đen, bóng và thân dài ngắn ra sao mà người ta đặt tên cho từng candlestick.

Ưu điểm tuyệt đối của candlestick là chỉ nhìn sơ sơ qua những hình tượng là bạn có khái niệm rõ ràng về sự mạnh yếu giữa hai phe mua và bán, do đó bạn có thể đoán trước sự lên xuống cổ phần chính xác hơn nhiều loại biểu đồ khác, ít nhất là 5- 10 phút tiếp theo.

Đối với những người day trader, chỉ cần đoán trước khoảng chừng thời gian đó thôi thì cũng đủ kiếm tiền từ túi người khác trong thị trường chứng khoán.

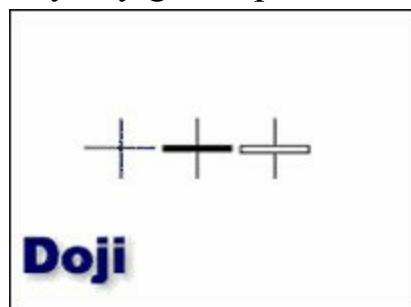
Sau đây tôi xin dẫn chứng một vài hình tượng:

Hình tượng Marubozu chỉ có thân mà không có bóng (body without shadow).

Marubozu

Marubozu màu trắng có nghĩa là bên bán bị phe kia mua mạnh hơn nuốt trửng, có bao nhiêu cổ phần tung ra thị trường được mua bấy nhiêu.

Điều này đẩy giá cổ phần lên rất nhanh.

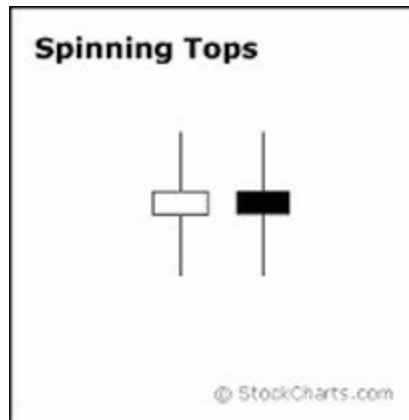
Ngược lại nếu hình Marubozu đen thì số lượng cổ phần bán ra quá nhiều

và người mua chiếm thế chủ động và thường được giá hời.

Marubozu màu đen cho thấy cổ phần sụt giá trầm trọng.

Hình tượng doji (ngôi sao) hay spinning stop (bông vụ).

Thân nhỏ mà bóng dài cho ta biết là cuộc thương lượng của hai phe mua bán chưa phân thắng bại, giá cả đang còn lúng kàng.

Khi bạn định mua hay bán một cổ phần mà gặp hình tượng này thì bạn nên chuẩn bị nhập lệnh để đi theo xu hướng tiếp theo khi bên bán hoặc bên mua thắng thế.

Bạn cần tới một trong bốn hình tượng sau đây xác nhận sự thay đổi xu hướng:

Hình hammer (búa tạ), inverted hammer (búa tạ ngược), hanging man (tội nhân treo cổ) và shooting star (sao băng).

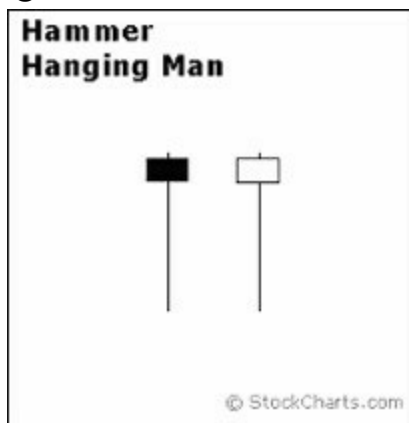

Là bốn hình tượng có đặc điểm chung là thân ngắn mà một bóng dài, ít nhất phải bằng hai lần thân, một bên không có hoặc có bóng rất nhỏ.

Đây là những hình tượng cho ta biết cổ phần đang đổi ngược xu hướng (reversal), cần phải mua hay bán ngay trước khi trễ.

(Xin xem hai biểu đồ chứng minh ở cuối bài).

Cụ thể là hình búa tạ và búa tạ ngược đi theo Doji báo hiệu sự thắng thế của người mua và giá cả từ đây có thể sẽ đổi hướng từ giảm sang tăng, ít nhất là trong ngắn hạn.

Trong khi đó hai hình tượng tội nhân treo cổ và sao băng cảnh báo trước người mua có thể đã thắng thế người bán và giá cả có nhiều khả năng sẽ đi xuống.

Đây chỉ là những hình tượng tiêu biểu của candlestick, vì bài viết có hạn, tôi không thể trình bày hết những cái lắt léo của cách đọc phương pháp candlestick này.

Quý vị nào muốn nắm vững nó cần phải học hỏi nhiều hơn.

Cách dễ nhất là vào google.com tìm website có chữ “candlestick” hoặc là mua cuốn sách nói về candlestick do S. Nison và G.L. Morris viết.

Bạn cần phải thành thạo những hình tượng mới nên lao vào thị trường chứng khoán.

Khuyết điểm của mọi hệ thống phân tích kỹ thuật (candlestick cũng không ngoại lệ) là nó có thể cho chúng ta những dấu hiệu sai lầm làm chúng ta mua và bán không đúng thời điểm.

Bạn có thể dùng nó để buôn bán cổ phần, chỉ số (index)... một khi bạn đã thành thạo.

Bạn mua bán càng ngắn hạn chừng nào thì biểu đồ candlestick càng cho bạn đoán trước chính xác chừng ấy.

Để khai thác hết ưu điểm của nó, người đầu tư phải được công ty trung gian cung cấp dịch vụ cho phép họ đọc được bảng biểu đồ candlestick và ban lệnh mua bán lập tức.

Nếu công ty của bạn không có những dịch vụ này, thì bạn khó có thể thành day trader hay swing trader bắt buộc bạn mua bán với giai đoạn thời

gian lâu hơn.

Và Vì BBC yêu cầu diễn tả chứng khoán mang tính cách thời sự, tôi xin kể lại cách mua và bán cổ phần Euronext dựa vào biểu đồ candlestick vào cuối tuần vừa qua.

Tôi dùng hai chiến lược khác nhau, swing và day trading.

Swing trading với cách chơi cổ phần Euronext ngắn ngày, mua vào ngày 30/03/2006 với giá 66,24€/cổ phiếu và đặt stop loss ở mức 64,45€ và đặt lệnh bán với giá định sẵn (sell limit) ở mức 69,72€.

Euronext lên được 3,34 %, giá 68,05€.

Tôi dùng lệnh trailing stop lên mức 67,24€/cổ phiếu để nếu cổ phiếu xuống tới mức này cổ phiếu sẽ được tự động bán đi.

Dù thứ hai này, Euronext có hạ giá, thì tôi vẫn giữ được tiền vốn sau khi trừ đi các chi phí giao dịch.

Day trading với hai phi vụ mua bán trong ngày thứ sáu 31/03/2006, lần thứ nhất mua vào Euronext lúc 9h43 với giá 66,95€/cổ phiếu, bán ra lúc 10h28 với giá 67,90€/cổ phiếu.

Phi vụ thứ hai lúc 15h59 giá 67,50€/cổ phiếu và bán ra với giá 67,85€ lúc 16h43.

Ba trong bốn quyết định mua vào, bán ra trong ngày thành công là do tôi nhìn thấy hai tượng hình hammer và inverted hammer.

Cách theo dõi chứng khoán

Sự khó khăn của người không dám và không thể gia nhập vào thị trường chứng khoán là vì họ không biết mua cổ phần nào cho có lợi.

Một là họ chấp nhận đứng ngoài cuộc chơi rồi phân tích những chuyện đã qua rồi, hai là họ mua lung tung, mỗi thứ một ít tiền rồi nghênh ngang tự đắc rằng ta đây cũng mua bán chứng khoán giống như ai.

Nếu thị trường lên thì họ lời, thị trường xuống thì họ lỗ.

Người mua bán chứng khoán thực thụ thì trái lại, bất cứ thị trường lên hay xuống gì họ cũng kiếm cách để có lời.

Phương pháp sau đây là một trong những cách thức dễ dàng và hợp lý để bạn có ưu thế để lăn lộn trong thị trường chứng khoán.

Quan sát thị trường xung quanh

Vệ tinh, Internet, sự phát triển của khoa học công nghệ... đã thúc đẩy kỹ nghệ truyền thông đến mức rất cao, xu hướng toàn cầu hoá thông tin làm cho con người luôn bị “bội thực” thông tin, lúc nào cũng cho ta cảm giác thiếu thời gian để tiếp nhận thông tin mới; trong khi cơ thể con người cần phải ăn, ngủ, nghỉ ngơi.

“Đề đừng rơi vào trong trạng thái bị tê liệt vì nguồn thông tin quá nhiều.”

Chúng ta choáng ngợp trong hàng hà sa số tin tức, muốn xem hết tin tức thì không còn thời giờ mà suy đoán để mua bán chứng khoán.

Đề đừng rơi vào trong trạng thái bị tê liệt vì nguồn thông tin quá nhiều.

Chúng ta nên chuyên tâm vào một, và duy nhất thị trường chứng khoán ở nơi chúng ta đang sống mà thôi.

Ưu điểm của sự hạn chế này là tự bạn gạt bỏ được những tin tức không cần thiết, chú tâm hơn với những cái mà bạn chỉ cần biết để thành công trên thị trường chứng khoán.

Đừng đi tìm một thiên đường chứng khoán nào khác thị trường mà bạn đang cư ngụ nếu bạn chưa là người chuyên môn.

Rào cản của ngôn ngữ, tiền môi giới, những gì không đăng tải trên báo chí... hạn chế khả năng thành công quá nhiều nếu bạn muốn gia nhập vào một thị trường khác.

'Liên tưởng chứng khoán'

Thế giới quanh ta luôn luôn biến động, nếu tinh ý, chúng ta đều có thể bắt được những tín hiệu để cho chúng ta có những cơ hội tuyệt vời để thành công trên thị trường chứng khoán.

Chung quanh chúng ta, không biết bao nhiêu công ty đang làm ăn phát đạt, chỉ cần chúng ta làm một dây liên tưởng nối liền những điều tai nghe mắt thấy với thị trường chứng khoán là chúng ta thấy ngay những cơ hội đang tiềm tàng.

Chẳng hạn như bạn đi ăn tối ở một nhà hàng đầy nghẹt khách thì bạn nên về nhà, kiểm tra trên internet coi tập đoàn nhà hàng này có niêm yết trên chứng khoán hay không, giá cổ phần là bao nhiêu...hay chỉ cần đi mua chai thuốc trị chứng hói đầu ở tiệm thuốc tây mà người dược sĩ khen ngợi không hết lời thì bạn có ngay tên công ty dược phẩm đáng chú ý.

Nếu một ngày nào đó mà bạn thấy nhà hàng vắng khách hay thuốc mọc tóc của bạn không có hiệu thì nên bán những cổ phần của các công ty này dù giá cổ phiếu của những công ty đó đang lên.

Những gì bạn cảm nhận được ở xung quanh bạn là kết quả thành tựu hay mầm mống thất bại của những công ty đó.

Bạn đang quan sát thị trường chứng khoán, mua trên bán trước nhiều người khác bằng một cách tự nhiên và hợp lý vì bạn là nhân chứng trực tiếp trước khi hậu quả của những sự việc này làm giá cổ phần nâng hay hạ.

Nhật ký thị trường

Chuyên môn hơn một bước thì bạn có thể ghi chép cổ phần của từ 5 đến 15 tên công ty xung quanh bạn mà bạn cho là đang ăn nên làm ra.

Sự ghi chép này phải trở thành một thói quen hằng ngày, đều đặn.

Những tay chuyên môn ghi lại giá của cổ phần với nhiều tin tức khác nhau như giá vào giờ mở cửa, (open), giá cao nhất (+high) và thấp nhất (+low), số lượng mua bán (volume), ngày hợp cổ đông, ngày thông báo kết quả, tin tức liên quan v.v... bởi vì càng có nhiều thông tin về giá cả chừng nào thì họ càng dễ mua bán ở giá cả hợp lý chừng đó.

Về phần mình, bạn chỉ nên ghi chép những gì bạn hiểu và biết khai thác, mức giá cổ phần cuối cùng trong ngày cũng có thể tạm đủ. Khi hiểu biết thêm thì bạn thêm vào những tin tức khác.

Nếu bạn ghi chép lại nhiều tin tức quá mà không biết dùng nó thì bạn lại phí thời gian vô ích, bạn sẽ cảm thấy nhàm chán.

Mỗi cổ phần lên xuống, dao động trong quỹ đạo riêng của nó, sau một thời gian bạn sẽ thấy những dao động lên xuống có thể đoán được.

Song song với sự ghi chép giá niêm yết, bạn nên ghi thêm sự dự đoán của bạn.

Ban đầu thì đơn giản chỉ là lên hay xuống, sau đó thêm giá cả của từng cổ phần.

Điều tự nhiên làm nhiều người tập chơi chứng khoán giật mình là ...tự nhiên thấy mình có thể tiên đoán sự giao động của vài cổ phần một cách dễ dàng và khá chính xác.

Sẽ nhiều người trầm trồ : “Chứng khoán chỉ là vậy !!”

Bạn giữ lại những cổ phần mà bạn dễ tiên đoán nhất, gạt bỏ vài cổ phần ít triển vọng, không lên không xuống hay là lên xuống một cách quá bất thường.

Bạn có thể thay thế nó với những cổ phần của những công ty khác có dễ tiên đoán hơn

Bạn có thể mua 2 hoặc 3 cổ phần mà bạn cho là có triển vọng nhất. Số tiền cho mỗi cổ phần này nên không bao giờ quá 33% tiền vốn của bạn.

Tận dụng cơ hội

Khi một sự kiện gì liên quan đến chứng khoán, cổ phần đã loan tin rộng rãi trên các phương tiện truyền thông rồi thì hình như cũng mọi sự cũng đã an bài.

“ Mua bán chứng khoán không cần những năng khiếu hơn người, nó chỉ cần sự cần cù và sự tưởng tượng, biết kết hợp những sự kiện riêng lẻ, mơ hồ thành một sợi dây liên lạc.

Người muốn khai thác tin tức để làm một phi vụ mua bán có lãi đã chậm mất cơ hội.

Thị trường chứng khoán luôn luôn đi trước một hay vài bước.

Đầu óc chúng ta hơn máy móc là do chúng ta có khả năng tưởng tượng, suy đoán sự việc trước khi nó sẽ xảy ra.

Chúng ta phải tập suy nghĩ xa hơn chúng ta nghe và thấy.

Sau đây tôi xin đưa ra hai thí dụ:

Giá dầu hỏa đang lên và quá nhiều người đổ xô vào mua cổ phần của những công ty dầu hỏa, nếu bạn kết luận rằng đã quá trễ để đầu tư vào dầu hỏa thì bạn nên làm bước thứ hai: mua cổ phần của những công ty chế tạo những thiết bị tạo năng lượng không cần dầu hỏa bằng ánh sáng mặt trời, gió, sóng thủy triều...

Báo chí loan tin rằng Việt Nam cho phép người nước ngoài và Việt Kiều mua và cất nhà ở Phú Quốc, bạn nhận định rằng giá đất ở Phú Quốc đã bị giới đầu cơ đẩy lên quá cao thì bạn nên quan tâm đến những dịch vụ, công ty có liên quan đến sự phồn thịnh cho Phú Quốc sau này: công ty đóng tàu du lịch cao cấp, thuyền buồm...

Những thí dụ đây chỉ là... thí dụ, mong bạn đừng thấy bất cứ công ty nào đóng thuyền hay làm nhà máy thủy điện nào trên sàn chứng khoán cũng mua lấy mua để mà không cần gì thêm nữa.

Mua bán chứng khoán cần có một hệ thống hoàn chỉnh, từ đầu đến cuối, trong đó sự phán đoán cá nhân rất quan trọng, bạn chỉ nên mua công ty đóng thuyền hay thủy điện nào đã nằm trong sổ “nhật ký” của bạn mà bạn biết rõ sự giao động giá cả của nó.

Liên tưởng tương lai là phụ, sự quan sát thị trường mới là chính. Quan sát những chuyện đang xảy ra thì có kết quả mau chóng, cho bạn biết nên mua bán cổ phần nào cho bạn nhiều lãi nhất.

Liên tưởng đến tương lai thì cho bạn biết những lãnh vực mà bạn cần quan tâm, là sự thúc đẩy bạn dám quyết đoán mua bán khi người khác còn lừng khờ.

Ưu điểm của phương pháp quan sát thị trường chứng khoán bằng “da thịt, tai mắt, miệng lưỡi ...” và trí tưởng tượng này là một phương pháp ít cần kiến thức về chứng khoán nhất.

Nó khá chắc chắn nếu bạn chịu khó suy nghĩ, nghiền ngẫm, “tiêu hoá” những thông tin xung quanh bạn.

Khuyết điểm là bạn không thể mua đi bán lại trong thời gian rất ngắn, và bạn không thể triển khai nó nếu bạn không mua bán trong một thị trường chứng khoán thực thụ.

Người sống ở các nước Tây phương không có khuyết điểm thứ hai vì thị trường chứng khoán ở đây đã được ra đời khá lâu và có những luật lệ kinh tế và chính trị khá chặt chẽ.

Tóm lại mua bán chứng khoán không cần những năng khiếu hơn người, nó chỉ cần sự cần cù và sự tưởng tượng, biết kết hợp những sự kiện riêng lẻ, mơ hồ thành một sợi dây liên lạc.

Những người nói rằng chứng khoán nguy hiểm thì họ nói đúng đối với họ vì họ không nắm rõ sự lên xuống của những cổ phần.

Còn với những người biết rõ sự lên xuống của giá cả của vài ba, hay thậm chí chỉ một cổ phần thì đó là sự nguy hiểm có lợi.

Mười nguyên tắc vàng trong đầu tư

Trong đầu tư, cũng như trong thị trường chứng khoán, hành động có nguyên tắc là một trong những yếu tố quan trọng dẫn tới thành công.

Đối với các nhà đầu tư bước vào thị trường, mười nguyên tắc sau đây có thể coi là các nguyên tắc vàng.

1. Chỉ đầu tư những gì mình có.

Bạn chỉ nên đầu tư trên số tiền bạn đang sở hữu và bạn không cần nó trong một thời gian dài, ít nhất từ 3-4 tháng trở lên.

Có nhiều người nông nổi vay mượn tiền chơi chứng khoán, về mặt tâm lý thì họ đã tự đưa vào thế bất lợi, bắt buộc phải « thắng đậm » để trả lại số tiền vay mượn, trạng thái này dẫn đến những hành động thiếu thận trọng, càng thua càng muốn gỡ gạc, cay cú sát phạt lớn.

Thái độ như vậy rất nguy hiểm cho người mới tập tành chơi chứng khoán.

“ Có nhiều người nông nổi vay mượn tiền chơi chứng khoán, về mặt tâm lý thì họ đã tự đưa vào thế bất lợi ”

Ở Âu Châu, các sách vở chuyên về chứng khoán khuyên nên bắt đầu mua chứng khoán ở mức 2.500€ cho mỗi cuộc mua bán, ít tiền hơn thì không có lời vì phải trả tiền giao dịch cho nhà môi giới quá nhiều.

Thiệt nghĩ, 2.500 Euros cũng không phải là nhiều đối với một người có công ăn việc làm.

Nếu bạn sở hữu 10.000€ thì bạn nên phân chia nó ra làm 4 phần (mỗi phần 2.500€), mua 3-4 cổ phần mà bạn cho là có triển vọng nhất.

2. Chọn Broker - nhà môi giới

Người đầu tư cá nhân không thể mua chứng khoán thẳng ở thị trường chứng khoán mà phải qua trung gian.

Trước đây, những công ty trung gian còn giới thiệu, mời chào cổ phiếu lần quỹ đầu tư của họ cho nên còn gọi là những nhà môi giới.

Còn hiện nay, với tình hình công nghệ truyền thông hiện đại, ai ai cũng có thể tự mình tìm những thông tin thị trường, mua bán như những người chuyên nghiệp, danh từ môi giới mất dần ý nghĩa của nó, gọi là công ty trung gian thì sát nghĩa hơn.

Các công ty trung gian hiện nay đang cạnh tranh nhau ráo riết về giá cả, dịch vụ...

Dù bạn đã có ngân khoản ở một công ty trung gian trên mạng, thì thoảng bạn cũng nên xem thử coi có công ty nào khác thích hợp hơn với bạn không.

Không có trung gian chứng khoán nào tiện lợi cho người đầu tư cá nhân bằng các công ty trung gian trên mạng vì chi phí mua bán cổ phần rất thấp mà dịch vụ và những lợi ích của nó mang lại thì quá nhiều .

Nhiều ngân hàng truyền thống phải tự mở chi nhánh trung gian trên mạng hay tìm cách mua lại những công ty trung gian độc lập vì họ bị áp lực nặng nề. Sự lựa chọn công ty trung gian này rất quan trọng, vì nó sẽ quyết định mức thành công của bạn .

Bạn nên so sánh ba điều sau đây.

-Giá cả :

Mỗi lần bạn mua hay bán cổ phiếu đều phải trả cho công ty trung gian một khoản chi phí, chi phí càng thấp chừng nào thì bạn có thể mua bán với số vốn ít chừng ấy.

Để dễ tính toán, bạn nên mua bán khi tiền chi phí chỉ tương đương hay thấp hơn 1 % tiền vốn, chẳng hạn như chi phí giao dịch của một phi vụ mua rồi bán là 20 €, thì bạn mua cổ phần hơn 2000 €. Vậy thì chỉ cần cổ phần của bạn lên hơn 1% là bạn đã có lời.

Nếu bạn mua chỉ có 100 € , thì bạn chỉ lời khi cổ phần của bạn lên hơn 20%.

-Tin tức (information) biểu đồ (graph) và các cách ban lệnh (order):

Cách mua bán của bạn sẽ lệ thuộc vào khả năng cung cấp dịch vụ của công ty trung gian.

Thông tin, phân tích cơ bản, sự dự đoán, bảng đầu giá, cách đặt lệnh, cách phân tích cơ bản, kỹ thuật v.v... càng phong phú chừng nào thì càng có lợi chừng ấy.

Bạn có thể dựa trên những tin tức đó mà thiết lập nhiều chiến lược mua bán khác nhau, nhận thấy được những cơ hội mà người khác chưa thấy.

Và khi một trong những chiến lược của bạn hết còn hữu hiệu thì bạn chuyển qua những chiến lược khác dễ dàng hơn.

-Sự mau chóng của những mệnh lệnh order

Các mệnh lệnh mua bán khi qua trung gian và chuyển đến thị trường phải nhanh chóng và chính xác, thậm chí đối những đối với day trader, họ phải xem được bảng đầu giá và ban mệnh lệnh được ngay lập tức.

Về cách bảo mật thì các công ty này khá an toàn vì bạn phải có password

đề vào ngân khoản riêng của bạn, sau đó phải có code riêng để xác nhận lệnh mua bán và cuối cùng là số tiền mà bạn thắng chỉ được chuyển đến những ngân khoản riêng mà bạn đã ấn định trước.

Đừng ngần ngại tốn thời gian để chọn tìm và so sánh những công ty trung gian chung quanh bạn để dễ kiện tụng nếu có vấn đề.

3. Mua rẻ bán đắt, hay bán đắt rồi mua lại rẻ.

Công ty trung gian nào cho phép bạn mua bán với nhiều loại mệnh lệnh giới hạn (at limit) chừng nào thì bạn càng dễ vạch ra những chiến lược mua bán chừng ấy.

“ hình thức bán khống, bán trước mua sau thì ít người rành nhưng rất được giới đầu cơ dùng.”

Mua cổ phiếu ở giá rẻ và bán lại với giá cao thì ai cũng biết.

Nhưng hình thức bán khống, bán trước mua sau thì ít người rành nhưng rất được giới đầu cơ dùng.

Ví dụ : Anh X đến tiệm vàng bán trước 1.000 € của thân nhân ở nước ngoài sẽ gởi về, anh lấy tiền với giá cả hiện tại 20.000 VND/ € và, sau một tháng anh X đem 1.000 € trả sau cho tiệm vàng. Giá Euros lúc này chỉ còn 17.000 VND/ €. Anh X lời được 3.000.000 VND.

Bạn có thể giao kèo với công ty trung gian, bán trước những chứng khoán mà bạn nghĩ rằng nó sẽ xuống với giá hiện tại và mua lại với giá cả trong tương lai.

Nếu giá cổ phần lên thì bạn lỗ và cổ phần xuống thì bạn lời.

Điều chú ý là không phải công ty trung gian nào cũng chịu mua bán khống và chỉ những công ty cổ phần có nguồn vốn thực sự dồi dào mới được chấp nhận buôn bán theo kiểu này.

Bạn nên biết phương pháp mua bán này để có một nhận thức cân bằng, không mơ ước cổ phần lên theo một chiều và có thể thắng bất kể khi thị trường lên hay xuống.

5. Dùng stop loss

Bạn nên dùng stop loss ngay sau khi bạn mua cổ phần và giá của stop loss phải được ấn định trước khi bạn mua.

Tâm trí con người tinh táo nhất là lúc chưa mua bán gì cả.

Khi bạn đã nhập cuộc vào thị trường rồi thì bạn bắt đầu bị lạc vào “mê hồn trận”, day dứt giữa hay thái cực: sợ hãi và tham lam.

Nỗi sợ hãi làm cho bạn muốn bán và lòng tham khiến bạn muốn giữ cổ phần.

Người yếu bóng vía thì phải tự vạch ra một chiến lược, mua bán một cách máy móc với phần trăm giá cả đã được quyết định trước và dù cổ phần có giao động ra sao thì vẫn phải tuân thủ tuyệt đối chiến lược của mình, không được đổi ý giữa chừng trong trạng thái tâm lý giao động.

6. Giữ cổ phần lời, bán cổ phần lỗ.

Có phần may rủi trong chứng khoán mà chúng ta không thể kiểm soát được, chúng ta phải chấp nhận như vậy.

Chúng ta phải bán những cổ phần lỗ để đừng bị lỗ thêm và giữ cổ phần lời để lời thêm.

Thường thường, người mua chứng khoán khi họ nghĩ rằng chứng khoán đang ở mức thấp nhất, sẽ lên trong nay mai.

Nếu không may giá chứng khoán rớt xuống thêm, phản ứng tự nhiên của một người bình thường là mua thêm vì nó rẻ hơn dự đoán. Đó là một sai lầm quan trọng, có thể làm hao hụt tài sản một cách nhanh chóng.

7. Thị trường luôn luôn có lý chứ không phải là lòng tự ái của bạn

Nhiều người nghiên cứu thị trường rồi ...tự quyết định rằng thị trường đang lên hay đang xuống.

“ Với những người mới chơi chứng khoán thì quan trọng nhất là đừng nghĩ làm gì khi thắng mà là làm gì để hạn chế sự lỗ lã - bảo toàn vốn.
”

Dù người đầu tư cá nhân có tiền bạc đến đâu đi chăng nữa thì cũng là những con « tép riu » so với những người đầu tư chuyên môn.

Những tay market makers này có nguồn tài khoản dồi dào từ những quỹ đầu tư có thể làm mưa làm gió, nâng lên hay kéo xuống bất cứ cổ phần nào mà họ muốn.

Khi họ quyết định bán cổ phần với một số lượng lớn thì bạn phải bán theo trước khi quá trễ dù cho bạn không hiểu lý do tại sao rồi có thể mua lại với giá thấp hơn.

Bạn nên luôn luôn nhớ rằng thị trường luôn luôn có lý dù cho đôi lúc bạn thấy nó rất bất hợp lý.

8. Theo xu hướng

Những người tham gia thị trường chứng khoán đều biết câu "The trend is your friend" - "Xu hướng là người bạn đường". Nếu thị trường có xu hướng đi

rõ ràng lên, hay xuống, các nhà đầu tư có thể dễ dàng kiếm tiền nếu nương theo xu hướng thịnh hành.

Có ba xu hướng mà bạn phải theo dõi, một là xu hướng thị trường chứng khoán, hai là xu hướng lãnh vực liên quan và ba là xu hướng của cổ phần mà bạn đang giao dịch.

Chẳng hạn như cổ phần Renault thuộc về thị trường Euronext của Âu Châu, thuộc về lãnh vực kỹ nghệ xe hơi vừa mới thắng Formule 1 và có vị tân giám đốc Carlos Ghosn là người tài ba, ba xu hướng này đang tiến triển tốt thì cổ phần Renault sẽ lên.

Muốn biết xu hướng đang lên hay xuống thì có nhiều cách phân tích kỹ thuật, căn bản khác nhau dù không cách nào là tuyệt đối hoàn hảo. Nó rất quan trọng đến mức có thể nói biết xu hướng thị trường là biết chơi chứng khoán.

9. Rút kinh nghiệm từ thất bại của bản thân

Trí nhớ con người có hạn, chúng ta nên ghi lại những thành công và thất bại để làm kinh nghiệm.

Ghi lại nhật ký buôn bán sẽ giúp các nhà đầu tư không mắc lại sai lầm và rút ra bài học hữu ích

Khi mua một cổ phần thì bạn nên ghi rõ với tôi đa chi tiết như lý do tại sao mua, xu hướng thị trường, tin tức liên quan đến cổ phần, stop loss và sell limit... ; khi bạn bán ra thì bạn cũng ghi rõ tới tới đa chi tiết và rút kết luận, kinh nghiệm...

Không có kinh nghiệm nào cay đắng và làm bạn nhớ lâu bằng kinh nghiệm rút từ những thất bại của bản thân mình.

Khi bạn chép ra những lý do đã làm bạn thất bại thì cũng như bạn ôn lại những tình huống đó một lần nữa.

10. Đừng chờ mong gì mà chuẩn bị đối phó với mọi tình huống

Tôn tử nói: Người giỏi dụng binh đánh giặc, trước tiên phải không để bại, sau mới tìm phương sách đánh bại kẻ địch.

Thắng lợi có thể thấy trước (« thắng khả tri ») nhưng không nhất thiết đòi hỏi phải thắng cho bằng được (« i nhi bất khả vi »).

Không thể thắng được thì thủ, có thể thắng được thì công.

Thủ là do chưa đủ điều kiện, công là khi điều kiện có thừa.

Người giỏi thủ giấu quân tại các loại địa hình, người giỏi công phát huy mọi thế mạnh, bảo toàn được lực lượng mà vẫn toàn thắng («thiên thủ giả, tàng ư cửu địa chi hạ, thiên công giả, động ư cửu thiên chi thượng»).

Với những người mới chơi chứng khoán thì quan trọng nhất là đừng nghĩ làm gì khi thắng mà là làm gì để hạn chế sự lỗ lã - bảo toàn vốn.

Còn vốn thì còn hy vọng, một khi lỗ hết vốn thì những cơ hội về sau có có cũng như không.

Nếu bạn không tìm được cơ hội thì cứ quan sát tiếp và đừng đem tiền mua cho bằng được một thứ gì đó rồi ân hận.

Người háo thắng nên tự kiềm chế mình bằng cách không tính đến tiền thắng mà chỉ chú ý số tiền bị lỗ.

Nếu không lỗ lã thì sớm muộn gì bạn cũng sẽ có lời trên thị trường chứng khoán.

Bảng đấu giá và những mệnh lệnh mua bán chứng khoán

Nếu so sánh thao tác mua bán ở trên thị trường chứng khoán với một thương trường gần gũi, dễ hiểu cho người chưa chuyên môn thì không có danh từ nào sát nghĩa hơn là ... chợ trời.

Có được sự so sánh căn bản này thì “giải mã” những danh từ mua bán chuyên dùng cho chứng khoán dễ dàng đến không thể ngờ.

Giá thị trường (market order), mệnh lệnh vô điều kiện.

Để dễ hiểu, chúng ta có thể gọi đây là mệnh lệnh mua bán bằng... mọi giá. Mệnh lệnh này đơn giản nhất vì nó không hề có điều kiện kèm theo.

Giá cả cổ phần đang chào mời bao nhiêu thì sẽ bán cho người muốn mua giá đó với giá đang mời chào...với bất cứ giá nào.

Ưu điểm là có thể mua ngay cổ phần gần như là lập tức vì mệnh lệnh này được ưu tiên mua trên bán trước.

Khuyết điểm là người mua có thể trả giá rất cao nếu chỉ gặp người muốn bán với giá cao.

Khi bạn bán cổ phiếu mà dùng lệnh này thì bạn cũng có thể mất nhiều tiền nếu chỉ gặp người muốn mua với giá rất thấp.

Hầu hết các day traders và swing traders dùng loại mệnh lệnh này để thâm nhập và thoát khỏi thị trường nhanh chóng.

Nhưng dân chuyên môn khuyên người nào mới vào thị trường chứng khoán “những con cừu ngớ ngẩn” của “chợ trời chứng khoán” đừng dùng loại mệnh lệnh này, họ chỉ nên dùng khi họ biết cách khai thác bảng đấu giá và được theo dõi thị trường trực tuyến.

Giá ấn định (limit order), mệnh lệnh có điều kiện.

Ở chợ trời, muốn mua bán sát giá thì phải “cò kè bót một thêm hai”, ai có nhiều thủ thuật trả giá, và chịu khó trả giá thì người đó càng có thể mua hàng hóa với giá càng... rẻ.

Euronext là một trong những cổ phiếu tôi đã nhiều lần buôn bán

Trong thị trường chứng khoán, thao tác mua bán cách này gọi là mua bán theo giá ấn định (at limit order).

Những mệnh lệnh này cũng an toàn hơn, nó cho phép bạn ấn định mua bán cổ phiếu với mức giá cả, thời gian, điều kiện... mà bạn ấn định.

Có rất nhiều loại mệnh lệnh theo giá ấn định như stop, stop limit, day, GTC...

Ưu điểm của những loại lệnh tự động này là bạn sẽ được mua bán cổ phần theo giá cả mà bạn muốn.

Khuyết điểm là loại mệnh lệnh này không thể thực hiện nếu mức giá cả của bạn ấn định không ăn khớp với giá niêm yết.

Nếu bạn xem xét kỹ lưỡng biểu đồ giá cả, được mua bán với nhiều loại mệnh lệnh ấn định (at limit) thì bạn có thể tự vạch ra nhiều chiến lược mua bán, chụp được nhiều cơ hội.

Tôi xin kể một chuyện ngớ ngẩn của bản thân mình làm ví dụ:

Lúc mới chân ướt chân ráo vào thị trường chứng khoán, tôi thấy cổ phần của Eurotunnel trên TTCK Euronext, một công ty khai thác các dịch vụ giao thông đường hầm dưới eo biển Pháp -Anh, cứ giao động ở mức 0,26 Euros đến 0,28 Euros.

Chiến lược của tôi là mua 0,26€ và bán ra ở 0,28€ để lời được hơn 7 % sau mỗi lần mua bán. Nghĩ là làm. Tôi đặt mệnh lệnh mua theo giá giới hạn là 0.26 €.

Chờ mấy ngày trời mà chẳng mua được cổ phiếu nào mặc dù giá Eurotunnel cứ trôi lên sụt xuống nhiều lần trong mức đó. Mất tính kiên nhẫn, tôi ra lệnh mua theo giá thị trường.

Sau vài ba phút chờ đợi, tôi bật ngửa khi màn ảnh vi tính báo rằng công ty trung gian đã mua cho tôi phân nửa cổ phần là 0.27 Euros và phân nửa kia giá 0.28 Eur. Để không bị lỗ lã, tôi phải đổi chiến lược ngắn hạn swing trading thành chiến lược penny stock; ra lệnh bán theo giá giới hạn (sell limit) ra ở mức cao hơn, và phải “ngâm” tiền lâu hơn là thời gian mong muốn..

Sau này khi có thêm kiến thức về chứng khoán, tôi mới hiểu rằng người mua không chắc mua được cổ phần với giá đang niêm yết trên sàn chứng khoán vì nó chỉ ghi lại giá cả của sự mua bán cuối cùng.

Khi tôi đặt một mệnh lệnh là tôi mở một cuộc giao dịch mới, giá đang niêm yết chỉ còn là mốc giao dịch và không chắc chắn mua bán được với giá đó mà phải tùy thuộc vào những yếu tố khác.

Vì lý do kỹ thuật này, tôi không khai thác được chiến lược dựa trên sự giao động của cổ phần công ty Eurotunnel.

Bảng đầu giá (order book).

Người nào muốn mua bán sát giá thì phải biết đọc và khai thác bảng đầu giá (orderbook). Dưới đây là một loại bảng đầu giá.

BID (mua)			ASK (bán)		
Nbr (số lượng mệnh lệnh)	Bid qty (số lượng cổ phiếu)	Bid (Giá mua)	Ask (giá bán)	Ask qty (số lượng cổ phiếu)	Nbr (số lượng mệnh)
2	37	18,50	19,50	82	1
4	165	18,20	19,63	280	5
1	5	18,10	19,70	540	2
18	1581	18,09	20,00	2000	3
25	1788	Tổng số	Tổng số	1102	11

Bảng đầu giá được chia làm hai bên, bên mua (BID) và bên bán (ASK).

Bên muốn mua cổ phiếu (bid) được ghi 5 mức giá muốn mua với giá cao nhất cùng với số lượng mệnh lệnh và số lượng cổ phiếu.

Bên bán (ask) cũng ghi 5 mức giá muốn bán thấp nhất.

Trong bảng đầu giá này có 2 lệnh đặt mua tổng số 37 cổ phiếu với giá 18.50€, 4 lệnh mua 1065 cổ phiếu với giá 18.20€....

Bên bán thì có 1 lệnh bán 82 cổ phiếu với giá 19.50€, 5 lệnh bán 280 cổ phiếu với giá 19.63€...

Cách khai thác bảng đầu giá.

Bảng đầu giá trực tuyến thay đổi dữ liệu chừng hai đến ba lần trong mỗi phút, công ty trung gian cung cấp cho bạn dịch vụ này thì bạn mới có thể mua bán sát giá được, nếu không đọc được bảng đầu giá trực tuyến mà chỉ 15, 30 phút sau cũng là đã quá muộn màng, không thể mua bán kiểu rất ngắn hạn.

“ Cũng như chợ trời, sự giao dịch chỉ được thực hiện khi phe bên này đồng ý với giá cả mà phe bên kia đưa ra.

Cũng như chợ trời, sự giao dịch chỉ được thực hiện khi phe bên này đồng ý với giá cả mà phe bên kia đưa ra.

Nếu không thì mọi giao dịch bị ngưng trệ, giá niêm yết trên sàn đứng yên. Theo bảng đấu giá này, phe mua chỉ có thể mua 82 cổ phiếu với giá 19.50€, 280 cổ phiếu với giá 19.63€... nếu họ muốn mua nhiều hơn thì họ phải trả giá cao hơn cho những cổ phần còn lại.

Giả sử như bạn muốn mua 100 cổ phiếu lập tức, thì bạn phải ra lệnh market.

Lệnh market có đặc điểm là không hiện trên bảng đấu giá vì lệnh “mua trên bán trước” này được lập tức được thi hành. Kết quả là bạn mua được 82 cổ phiếu với giá 19.50€ và 18 cổ phiếu còn lại với giá 19.63€. Giá niêm yết trên sàn sẽ nhấc lên ở mức 19.63€.

Muốn an toàn hơn thì bạn có thể ra lệnh mua theo giá ấn định (buy limit) 50 cổ phiếu với giá 19.63€, thì kết quả cũng tương tự như vậy. Vì khi bạn ra lệnh chậm một chút, bị người khác hót tay trên mua hết những cổ phiếu giá 19.50€ và 19.63€, thì mệnh lệnh của bạn không có hiệu lực vì không ăn khớp với thị trường đang lên.

Bạn tránh được trường hợp mua cổ phần với giá cả mà bạn không muốn.

Ngược lại, người bán chỉ có thể bán được 37 cổ phiếu với giá 18.50€, nếu họ muốn bán thêm thì họ phải chấp nhận bán với giá thấp hơn.

Giả sử bạn muốn bán 50 cổ phần lập tức, thì bạn ra lệnh market, hay lệnh giá ấn định sell limit 18.09 €, thì tự động thị trường chứng khoán sẽ bán cho bạn 50 cổ phần với giá ưu đãi nhất lúc này là 37 cổ phiếu giá 18.50€ và 13 cổ phiếu giá 18.20€.

Rất nhiều day trader thành công vì biết đọc bảng đấu giá kết hợp với các loại phân tích kỹ thuật như candlestick, Bollinger bands, RSI, MACD Nhờ những ước đoán này, họ biết xu hướng thị trường ngắn hạn, mua ở giá thấp nhất và bán ở mức giá cao nhất.

Những người đầu tư dài hạn hơn thì cũng phải biết đọc bảng đấu giá để đặt giá ấn định .

Chúng ta cũng cần sự hiểu biết này để tránh được nhiều “tai nạn” tài chính.

Ở chợ trời, có hai mốc thời gian mà giá cả biến động rất lớn là buổi sáng khi người ta cần mua những hàng hoá cần thiết và buổi chiều khi người bán muốn bán tháo bán đồ để rảnh tay về nhà.

Trong thị trường chứng khoán cũng vậy, hai giờ đầu và hai giờ cuối của

một phiên dịch trong ngày là hai khoản thời gian nên chú ý nhất vì số lượng giao dịch dồi dào và giá cả giao động mạnh.

Ngoài hai mốc thời gian này ra, khó có thể mua bán mua theo giá đang niêm yết vì hai bên phe bán lẫn mua đang “ghìm” nhau, dùng nhiều thủ đoạn để lường gạt, chèn ép người khác để có lợi cho họ.

Một mảnh khoé cổ điển nhất của những tay “đá cá lẫn dưa” trong thị trường chứng khoán là đặt và xoá những mệnh lệnh mua cổ phiếu gần với giá niêm yết, để cho người khác muốn mua phải nhấc mức giá chào mời lên, rồi bất thành lình ra lệnh at market, bán những cổ phần đang sở hữu một cách đàng hoàng và đúng ...luật.

Những mệnh lệnh cần thiết cho người đầu tư cá nhân.

Tối thiểu thì công ty trung gian phải cho bạn khai thác 2 mệnh lệnh mua và bán theo giá ấn định, buy limit order và stop loss order để khai thác được nguyên tắc vàng của chứng khoán: bán cổ phần lỗ, giữ cổ phần lời.

“ Nhưng thị trường chứng khoán cũng là một môi trường đầy hiểm nguy, chỉ cần một tích tắc thời gian thôi là bạn đang ở vị trí kẻ săn mồi trở thành một... con mồi.

Thị trường chứng khoán là một môi trường đầy cơ hội, bạn phải có tâm lý của một con thú săn mồi, predator. Thú tánh trời phú cho con thú săn mồi là biết nằm yên một nơi để chờ đợi cơ hội.

Khi bạn ra mệnh lệnh mua tự động theo giá cả ấn định, buy limit, là ra lệnh cho tiền bạc của bạn “rình mồi” và sẽ “vồ” lấy cổ phần khi giá cả rơi vào đúng mức của bạn đặt ra.

Nghệ thuật ở chỗ là nếu bạn đặt giá quá cao thì bạn dễ bị mua hớ, và nếu bạn đặt giá quá thấp thì bạn chẳng mua được cổ phiếu. Biết mua đúng giá thì phi vụ mua bán thành công 75 %.

Nhưng thị trường chứng khoán cũng là một môi trường đầy hiểm nguy, chỉ cần một tích tắc thời gian thôi là bạn đang ở vị trí kẻ săn mồi trở thành một... con mồi. Biết đặt mệnh lệnh tự động bán khi giá cả xuống, stop loss order, làm một con thỏ để rút chạy để bảo toàn tài chính cũng là... một nghệ thuật. Nếu bạn đặt stop loss gần với giá niêm yết quá thì dễ bị bán, còn xa quá thì dễ bị lỗ nặng.ư

Tùy theo chiến lược của mỗi người, stop loss có thể giao động từ -0,1% đến -15% nhưng lúc nào nó cũng ít hơn ba lần sell limit. (Xin quý vị tham khảo cách quản lý tài chính, money management của cùng tác giả ở bên tay

phải).

Nếu gặp may mắn, giá cả cổ phần tăng thì bạn có thể thay đổi stop loss order, nhích giá bán với mức cao hơn để bảo toàn phần lời.

Phương pháp này được gọi là trailing stop, theo tôi, có ba mức giá trailing stop quan trọng nhất là stop protection (bảo vệ), sell limit (bán theo giá ấn định) và stop tactical (chiến lược).

Khi cổ phần lên, bạn nên đổi mức giá stop loss, nhích lên sao cho vừa trường hợp khi cổ phần đi ngược lại, giá rớt xuống và lỡ phải bán đi, bạn vẫn có cân bằng tài chính dù đã trả chi phí giao dịch (stop protection).

Khi cổ phần giao động gần đến mức giá mà bạn cần bán, thì bạn nên ra lệnh bán theo giá ấn định, sell limit.

Khi giá của cổ phần đến mức có thể bán được thì tự động nó sẽ được bán ra, phi vụ của bạn thành công.

Nhưng nếu cổ phần có xu hướng tăng trưởng rất tốt, hơn cả mức mà bạn mong muốn thì bạn đừng nên bán vội với sell limit mà đặt stop loss ngay ở mức mà bạn muốn bán ra trong chiến lược vạch sẵn, rồi nhích dần theo sự tăng tiến của cổ phần. Bằng cách này thì bạn có thể kiếm lời nhiều hơn là chiến lược đã vạch ra (stop tactical).

Các công ty trung gian dùng từ ngữ riêng để gọi nhiều mệnh lệnh tương tự nhau, bạn nên hiểu rõ chức năng của từng mệnh lệnh một để khai thác hết khả năng của nó và nhờ đó, thiết lập được nhiều chiến lược mua bán phong phú và sát giá cả hơn.

Trong tương lai, nhờ sự phát triển của tin học, sẽ có nhiều chương trình phân tích kỹ thuật đi song song với nhiều lệnh mua bán với giá ấn định khác nhau, người mua bán chứng khoán càng có nhiều công cụ để thiết lập những cuộc mua bán gần như là tự động, họ chỉ là những người “kỹ thuật viên” cai quản tiền bạc, chăm lo nó như người du mục chăn nuôi bầy cừu của mình.

Vì khả năng diễn đạt và kiến thức của tôi lần khuôn khổ bài viết hạn chế, tôi không có tham vọng diễn tả hết những cách khai thác mua bán dựa trên cách đọc bảng đầu giá và những mệnh lệnh theo giá ấn định.

Xin bạn đọc hiểu rằng biết phân tích bảng đầu giá và biết đặt nhiều mệnh lệnh khác nhau là điều không thể thiếu cho những ai muốn lăn lộn trong thị trường chứng khoán.

Một khi đã thành thạo các cách đặt lệnh theo giá ấn định, họ tiết kiệm được thời gian, khỏi phải ngồi lì, nhìn chăm chăm vào những con số đang niêm yết của thị trường, có thể vừa hành nghề chính thức và vừa có thể mua bán chứng khoán với giá cả theo ý của mình

Thành công từ quản lý tiền

Dù có kinh nghiệm và thông minh đến đâu thì các chuyên gia về chứng khoán vẫn phải chấp nhận rằng thị trường có phần rủi ro không thể kiểm soát được.

Ngay cả những người thành danh trên thị trường chứng khoán cũng lắm lúc ngã ngựa dưới chân đài vinh quang một cách thê thảm.

Chín mươi phần trăm người lụn bại vì chứng khoán là vì họ không chịu bán chứng khoán khi còn kịp, cứ nuôi giấc mơ rằng nó sẽ lên trở lại.

Muốn ít rủi ro, người chơi chứng khoán phải biết cắt ngang những cuộc mua bán lỗ lã và phải giữ cổ phần đang tăng giá để có thêm phần lời của mình, biết chấp nhận hy sinh một số tiền nhỏ để cứu vãn số tiền còn lại.

Và ai không biết điều này để quản lý tiền bạc của mình thì sớm hay muộn gì cũng bị trắng tay.

Giảm lỗ, tăng lời

Sau một thời gian lăn lộn trên thị trường, bạn có ba cách để cải tiến thành tích của mình là:

Làm giảm số tiền bị thua.

Tăng thêm số tiền lời .

Tăng thêm phí vụ mua bán có lời.

Làm giảm số tiền bị thua là cách là dễ dàng nhất.

Mời bạn xem bảng sau:

Số giao dịch	Tỷ lệ thành công	Lỗ (trung bình)	Lời (trung bình)	Tổng
50	70 %	1000 \$	500 \$	2500 \$
50	50 %	400 \$	500 \$	2500 \$
50	30 %	143 \$	500 \$	2500 \$

Theo bảng này, ba người cùng mua bán, lời, thành tích tiền lãi giống nhau.

Khác nhau chỉ ở mức lỗ và phần trăm thắng.

Nếu người nào có lãi đến 70% trong các cuộc mua bán mà lỗ nặng trong 30 % còn lại thì cũng tương đương với bạn thua đến 70 % tổng số mua bán nhưng bạn lại biết hạn chế sự lỗ lã của mình!

Và dù bị thua đến 50 % mà biết hạn chế tiền lỗ của mình thì vẫn có lời nếu mức lỗ ít hơn mức lời :

$$(25 \times 500 \$) - (25 \times 400 \$) = 12500 \$ - 10000 \$ = 2500 \$.$$

Lệnh stop loss

Trong những mệnh lệnh mua bán chứng khoán, có một mệnh lệnh rất cần thiết, có thể gọi là sống còn của một sự nghiệp mua bán chứng khoán là stop loss order.

Nếu nhà môi giới nào không có mệnh lệnh này thì bạn nên đổi nhà môi giới mà không thương tiếc.

Túi tiền sẽ cảm ơn bạn.

- Stop loss order : Mệnh lệnh này cho bạn bán tự động nếu cổ phần rớt hơn mức mà bạn chấp nhận.

Ví dụ như bạn mua cổ phiếu giá 10 đồng. Bạn ra lệnh stop loss đến mức 8 đồng.

Nếu chẳng may cổ phiếu xuống giá thì hệ thống tự động của nhà môi giới sẽ bán cho bạn ở mức 8 đồng.

Nếu cổ phiếu lên hoặc giao động trên mức 8 đồng thì lệnh stop loss không có hiệu lực, bạn vẫn sở hữu cổ phần của mình.

Lợi ích là khi cổ phần rớt hơn 8 đồng thì bạn vẫn bảo toàn được tiền bạc của bạn.

Tăng thêm số tiền lời thì cũng dùng lệnh stop loss, chẳng hạn như mức cổ phiếu của bạn mua tăng vọt từ 10 đến 13 đồng trong khi bạn định bán với giá 12,50 đồng, bạn thấy bán cũng được nhưng mà theo bạn nghĩ thì chắc nó sẽ còn lên nữa, bạn thay đổi lệnh stop loss, nhích giá bán lên đến 12.50 đồng.

Nếu giá cổ phiếu lên nữa thì bạn lời thêm mà nếu rớt thì bạn cũng còn lời chán vì cổ phần được bán đi ở mức 12.50 đồng.

Phương pháp đặt stop loss theo giá cả lên xuống của cổ phần này còn gọi là trailing stop.

Trong thực tế, thì nhiều người cho rằng đặt stop loss ở mức - 5% và bán đi với 15 % so với giá cổ phần mà bạn mua là tốt nhất.

Ví dụ giá bạn mua ở giá 10 thì nên đặt stop loss ở mức 9,50 và bán đi ở giá 11,50.

Nó cho phép bạn có sự quân bình tài chánh dù bạn chỉ thắng 1 trong... 3

trường hợp!

Ngoại trừ người quá thông minh hoặc quá ngu ngò, thông thường thì ít ai đoán trúng quá 7/10 hay trật 3/10 lần mua bán.

Muốn hơn vậy thì bạn phải có kinh nghiệm, cảm nhận và giác quan thứ sáu nhờ lặn lội lâu năm trên thị trường.

Có lần tui dự buổi thuyết trình, một tay “day trader” trên bục giảng tuyên bố thắng được 63% trong các giao dịch làm cử tọa vỗ tay ầm ầm, xin trader này biểu diễn tài nghệ.

“ Nếu nhà môi giới nào không có mệnh lệnh này thì bạn nên đổi nhà môi giới mà không thương tiếc. Túi tiền sẽ cảm ơn bạn.

Nhưng chiếu theo biểu đồ này, thì tay trader này lời nhiều hơn là 63% tiền thắng vì lời cả ba mặt: số lượng mua bán lời, tiền lời và tiền lỗ .

Chứng khoán chỉ nguy hiểm với hai loại người.

Loại thứ nhất là không hiểu chi về chứng khoán mà vẫn nhập cuộc với hy vọng cầu may như hình thức sổ số, cá độ.

Loại thứ hai là không kiểm soát được bản thân mình. “Tục ngữ chứng khoán” có câu: Thà mất ngón tay hơn là cánh tay.

Một người có trí tuệ bình thường mà biết tự kiềm chế mình vẫn có thể chơi chứng khoán để có thêm nguồn tài chánh khác ngoài lương bổng chính thức của mình, vươn đến sự thoải mái về tiền bạc.

Relative Strength Index

The Relative Strength Index (RSI) is a popular oscillator used by commodity traders. It was first introduced by J. Welles Wilder in an article in *Commodities* (now known as *Futures*) magazine in June, 1978. Step-by-step instructions on calculating and interpreting the RSI are also provided in Mr. Wilder's book, *New Concepts in Technical Trading Systems* (see Suggested Reading).

The name "Relative Strength Index" is slightly misleading as the RSI does not compare the relative strength of two securities, but rather the internal strength of a single security. A more appropriate name might be "Internal Strength Index."

The RSI is a fairly simple formula, but is difficult to explain without pages of examples. The basic formula is:

Where:

U = An average of upward price change.

D = An average of downward price change.

MetaStock prompts you to enter the number of time periods in the averages.

Interpretation

When Wilder introduced the RSI, he recommended using a 14-day RSI. Since then, the 9-day and 25-day RSIs have also gained popularity. Because you can vary the number of time periods in the RSI calculation, we suggest that you experiment to find the period that works best for you. (The fewer days used to calculate the RSI, the more volatile the indicator.)

The RSI is a price-following oscillator that ranges between 0 and 100. A popular method of analyzing the RSI is to look for a divergence in which the market index is making a new high, but the RSI is failing to surpass its previous high. This divergence would be an indication of an impending reversal. When the RSI then turns down and falls below its most recent trough, it is said to have completed a failure swing. The failure swing would be considered a confirmation of an impending reversal.

In Mr. Wilder's book, he discusses five uses of the RSI in analyzing commodity charts (these apply to indices as well):

Tops and Bottoms. The RSI usually tops above 70 and bottoms below 30 (MetaStock automatically draws horizontal lines at these levels). The RSI usually forms these tops and bottoms before the underlying price chart.

Chart Formations. The RSI often forms chart patterns (such as head and shoulders or rising wedges) that may or may not be visible on the price chart.

Failure Swings. (also known as support or resistance penetrations or breakouts): This is where the RSI surpasses a previous high (peak) or falls below a recent low (trough).

Support and Resistance. The RSI shows, sometimes more clearly than the price chart, levels of support and resistance.

Divergence. As discussed above, this occurs when the price makes a new high (or low) that is not confirmed by a new RSI high (or low).

MACD

The Moving Average Convergence/Divergence indicator (MACD) is calculated by subtracting the value of a 0.075 (26-period) exponential moving average from a 0.15 (12-period) exponential moving average. A 9-period dotted exponential moving average (the "signal line") is automatically displayed on top of the MACD indicator line.

The basic MACD trading rule is to sell when the MACD falls below its 9-period signal line. Similarly, a buy signal occurs when the MACD rises above its signal line.

A variation of the MACD can be created by plotting the following formula:

macd() - mov(macd(), 9, E)

Kagi

Kagi charts are thought to have been created around the time the Japanese stock market started trading in the 1870s. Kagi charts were introduced to the western world by Steve Nison (a well-known authority on the Candlestick charting method). Kagi charts display a series of connecting vertical lines where the thickness and direction of the lines are dependent on the price action. If closing prices continue to move in the direction of the prior vertical Kagi line, that line is extended. However, if the closing price reverses by a pre-determined "reversal" amount, a new Kagi line is drawn in the next column in the opposite direction. An interesting aspect of the Kagi chart is that when closing prices penetrate the prior column's high or low, the thickness of the Kagi line changes.

To draw Kagi lines, compare the close to the ending point of the last Kagi line. If the price continues in the same direction as the prior line, the line is extended in the same direction, no matter how small the move. However, if the closing price moves in the opposite direction by the reversal amount or more (this could take a number of sessions), then a short horizontal line is drawn to the next column and a vertical line is continued to the new closing price. If the closing price moves in the opposite direction of the current column by less than the reversal amount then no lines are drawn.

In addition, if a thin Kagi line exceeds the prior high point (on the Kagi chart), the line becomes thick. Likewise, if a thick Kagi line breaks a prior low point, the line becomes thin.

Kagi charts are an excellent way to view the underlying supply and demand of a security. A series of thick lines shows that demand is exceeding supply (a rally); a series of thin lines shows that supply is exceeding demand (a decline); and a series of alternating thick and thin lines shows that the market may be in a relative state of equilibrium (i.e., supply equals demand).

The most basic trading technique for Kagi charts is to buy when the Kagi line changes from thin to thick and to sell when the Kagi line changes from

thick to thin.

A sequence of higher highs and higher lows on Kagi charts shows the underlying force of the bulls. As a general rule of thumb, eight to 10 higher highs on a Kagi chart often coincides with an overextended market (i.e., a downside reversal may be imminent). Whereas, lower highs and lower lows may reflect an underlying weakness.

Indicators calculated on kagi charts use all the data in each column and then display the average value of the indicator for that column.